

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din  
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

# SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797  
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

## Kitajsko-sovjetska pogodba

Sovjetski poslanik v Nankingu Dimitrij Bogomolov je te dni izjavil, da je izredno zadovoljen, ker je prišlo do podpisa sovjetsko-kitajske nenapadne pogodbe. Ni mogoče dvomiti, da je tokrat boljševiški minister govoril zelo iskreno. Kajti, četudi vzamemo, da ni pogodbi, kakor je bila objavljena v časopisju, dodan noben skriven dodatek, moremo le to ugotoviti, da so vse prednosti novoklenjene pogodbe popolnoma na strani Moskve. Poglejmo samo nekoliko natučneje besedilo.

V pogodbi ni predvidena nobena napadna zveza. Niti Kitajska, niti sovjetska Rusija se nista obvezali, da bi pomagali svojemu zavezniku, ako bi se zapletel v kako imperalistično napadno vojno. V pogodbi pa tudi ni predvidena obrambna zveza obeh najnovejših zaveznikov. Nankinska vlada ne more pričakovati, da ji bo Moskva pomagala na primer v sedanjem slučaju, ko je bila napadena od Japonske. Iz tega vidika gledano, moremo reči, da Čankajšek od nove pogodbe ne more pričakovati ničesar v svoj prid. Nasprotno pa je pogodba zelo koristna Stalinu in more v danih okoliščinah v njegovih rokah postati diplomatsko orožje neprecenljive vrednosti.

Nihče ne dvomi o tem, da bi Japonska, čeprav se sedaj vskuje na Kitajskem, silno rada dosegla s Kitajsko nekakšno prijateljsko pogodbo. Zato ji tudi ni napovedala vojne. Japonski državnik namreč prav dobro vedo, da ni Kitajska tisti sovražnik, ki ogroža njihov vzhodnoazijski imperij, ampak boljševiška Rusija. Cesar se Japonska boji, le rastoča boljševizacija Kitajske, ki ne leži le pred vrati japonskega otočja, ampak naravnost meji na njevo suhozemska posest, to je na Korejo in Mandžurijo. Spočetka se je Japonska prizadevala, da z dobroto in prijaznostjo doseže prijateljsko pogodbo z nankinsko vlado. Ker ji to ni uspelo, se prizadeva, da isti cilj doseže sedaj s silo. Japonska želi, da bi se Kitajska odločno uprla boljševizaciji nekaterih njenih pokrajin in da bi z njo sklenila pogodbo proti sovjetskemu komunizmu. Čeprav je japonski napad izzval na Kitajskem silno razburjenje in ogorčenje, tako da bi se iz kitajskega javnega mnenja moglo edino le sklepati, da bo sovražstvo do Japoncev ostalo večno, poznavalci orientalske psihologije mislijo, da vendar ni izključeno, da bi nekega dne Kitajci in Japonci mogli prijateljsko sedeti za isto mizo. Orientalec ima drugačno mentaliteto, kakor Evropejec. Tamkaj na Vzhodu vojna čisto ne pomenja drugega, kakor uvod v prijateljska pogajanja.

To rientalsko psihologijo pozna seveda tudi Stalin, bivši kavkaški seminarist Dugašvili, ki je sam Azijat. Tudi on ni prezrl možnosti, da se nekega dne pobotata sovražna rumena brata na obalah Velikega oceana. Da prepreči to možnost že vnaprej, je dal podpisati nenapadni pakt s Kitajsko prav takšen, kakor ga je pred časom nudil Japonci, ki pa je podpis pod tako pogodbo odklonila. S podpisano pogodbo boljševiška Rusija dobiva zagotovilo (v kolikor podpis kake pogodbe snloh nudi kako zagotovilo), da se ne bosta nekega lepega dne Kitajska in Japonska sporazumeli in skupno dvignili proti njej.

Bistveni člen pogodbe je drugi, ki pravi: »V slučaju napada kake tretje sile na enega obeh pogodbenikov, se stranka, ki ni žrtev napada, obveže, da ne bo podpirala napadaleca, niti z njim sklenila kakršnekoli pogodbe, niti podvzela kakršnokoli akcijo, ki bi mogla imeti neugodne posledice za stranko, ki je žrtev napada.«

Vsakdo naravno misli na sedanji položaj na Daljnem vzhodu in je prepričan, da je Kitajska z novo pogodbo bogvejak pridobila. To pa je videz. V resnici ni pridobila ničesar. Kajti s pogodbo ali brez pogodbe je popolnoma jasno, da boljševiška Rusija nima prav nobenega interesa, da bi podpirala Japonsko proti Kitajski.

Nasproti temu pa vzemimo v pretres možnost bodočega japonskega napada na sovjetsko Rusijo in to v trenutku, ko bi Japonci in Kitajci zopet v miru živeli. V tem primeru ne morejo Kitajci po besedilu pogodbe podpirati Japoncev in niti ne, kar je v pogodbi izrecno določeno, skleniti z Japonci kakršnegakoli pakta. Ne sklepate s kako državo kateregakoli pakta, se pa pravi z drugimi besedami živeti z njo v neurejenih in skrajno napetih razmerah. To se pravi v konkretnem primeru, da bi v slučaju japonsko-sovjetske vojne Kitajska nujno morala biti na strani sovjetrov tako diplomatsko, kakor gospodarsko in moralno.

Radi tega prebrisanega besedila kitajsko-sovjetske pogodbe ima poslanik Bogomolov čisto prav, ako pravi, da je s sklenjeno pogodbo izredno zadovoljen. Njegovo zadovoljstvo more biti tem večje, ker pogodba nima samo stvarne, ampak tudi čisto svojsko moralno vrednost. Ustvarja namreč za cilje sovjetske Rusije izredno ugodno ozračje na Daljnem vzhodu, ki utrjuje njeno pozicijo in ki je ugodno za širjenje boljševizma.

Znano je, da Čankajšek dolgo časa ni hotel tega, kar se je sedaj zgodilo. Predobro se zaveda nevarnosti, ki preti Kitajski od strani boljševizma, saj že ni dolgo, kar ga je od sovjetrov podkupljeni general Čangsuljan ujel in je bil njegov jetnik, da mu je tem nazorneje pokazal, kako močna je roka boljševiške Rusije na Kitajskem. Zato je umljivo, da bi maršal Čankajšek svojo veliko domovino želel voditi v drugo smer. Toda Kitajska je kaos in maršalovi generali in podvoditelji so mu s svojo podkupljivostjo povzročali neizmerne težave ter s svojim izdajstvom Japoncem nudili priliko, da je nastopila z vojaško silo. Tudi s tega stališča se je mogoče vprašati, ali se Japonska s svojim vojnim pohodom le ni prenašla. Zdi se, da japonska politika vojaške sabilje tokrat ni služila interesom domovine. Japonska bi mogla mnogo več pričakovati in bi bilo bolj v njeno prid, ko bi na tihoo podpirala zmerna mirovna stremeljenja umerjene politike maršala Čankajška, kakor pa da si

# Položaj na Daljnem vzhodu se bolj in bolj zapleta

## Japonci zasedli Vusung

Sangaj, 1. sept. Japonci so po zadnjih vesteh že zasedli večji del trdnjave Vusung. To je povzročilo zastoj v japonski ofenzivi, ki pa brčkone ne bo dolgo trajal, ker je danes prišlo pred Vusung 15.000 novih japonskih vojakov. V teku današnjega dne je bil kitajski pritisk na japonske bojne čete še zelo močan in je zahteval tudi precej žrtev. Kitajci nujno gradijo svoje nove postojanke. Japonci trdijo, da so Kitajci koncentrirali 14 divizij v skupni moči 160.000 vojakov pri Sangaju. Mednarodni vojni krogi so prepričani, da se Japoncem ne bo tako lahko posrečilo prebiti kitajski obroč, čeprav so Japonci tehnično mnogo bolj opremljeni.

Sangaj, 1. sept. AA. (Domej). Japonske čete, ki so večraj zjutraj zasedle pristanišče Vusung, prodirajo na zahod in potiskajo sovražnika kljub srditemu odporu nazaj. Kitajske izgube so zelo velike.

## Kolera čedalje bolj razsaja

Sangaj, 1. sept. b. Položaj okrog Sangaja je skozi in skozi nepregledan in ljudstvo z grozo pričakuje napovedano veliko ofenzivo in obračun med Kitajci in Japonci v okolici Sangaja, še huje pa se boje begunci kolere, ki se je začela naglo širiti tudi na kitajsko in japonsko vojsko, v kateri dnevno zbolijo nekaj sto mož. Žrtev te strašne bolezni je že zelo mnogo.

Tudi iz francoske koncesije je prispela vest o prvih primerih kolere, ki že dolgo razsaja po Sangaju in njegovi okolici. Kolera se je pojavila zaradi tisočev trupel, ki se parijo po raznih bojiščih in v strašni vročini zastrupljajo zrak. Francoske oblasti so storile vse, da preprečijo bolezen, kar pa se jim bo le težko posrečilo, ker je zavlada neverjetna vročina. Med Evropejci je vest o naglem širjenju kolere povzročila pravo paniko in vsi skušajo pobežniti čim prej iz mesta. Po vsem tem pa pride še to, da mora vsak begunec, ki pobežne iz Sangaja, ostati delj časa v karanteni v luki.

Ameriške oblasti so storile vse, da evakuirajo svoje državljane tako iz Sangaja, kakor tudi iz ostalih mest, ki ležijo v bojnem področju.

## Japonci gospodarji na severu

Tokio, 1. sept. b. V okolici Sianfu so se združile japonske sile, ki so na eni strani prodirale

od Nankavškega klanca, na drugi strani pa vzdolž železniške proge od Kalgana. Na ta način je važno področje med Pekingom in Kalganom popolnoma v japonskih rokah. Neznana je usoda kitajske divizije, ki je branila Nankavški klanec. Domneva jo pa, da je kitajsko vojno poveljstvo pravočasno zagotovilo odstop tej armadi čez gorovje. Južno od Pekinga in Tjencina so vojne operacije zaradi neprestanega deževja neuhogoče.

## Beg ljudi in kapitala

Nanking, 1. septembra. AA. (Havas) Številno prebivalstva v prestolnici zelo pada. Menijo, da je dosedaj zapustilo mesto 700.000 oseb. Kitajci beže na vse strani.

# Japonska odklanja angleške zahteve!

Newyork, 1. sept. b. Hearstov tisk poroča, da je japonski odgovor na britansko spomenico že izdelan in da ga bodo brčkone prejeli že jutri v Londonu. Odgovor je zelo kratek in vsebuje naslednje štiri točke: 1. Japonska obžaluje, da se je zgodil incident in ponuja popolno odškodnino. 2. Odklanja zahtevo Anglije, da se odgovorni piloti kaznujejo. 3. Predlaga, da se sestane mednarodni nevtralni odbor, ki bo razpravljal kitajsko-japonski spor. 4. Japonska ne more obljubiti, da se slični dogodki v bodoče ne bodo več ponovili.

## Japonska pošilja vojsko tudi na rusko mejo

Tokio, 1. sept. Mobilizacija vojske na Japonskem se razvija dalje po načrtu in vse kaže, da se Japonci pripravljajo na dolgotrajno vojno. Mobilizirane enote se ne pošiljajo samo na kitajsko bojišča, temveč tudi v Mandžurijo. Japonska je dobila zanesljive informacije, da namerava Sovjetska Rusija udariti na njo šele tedaj, ko se bo nekoliko izčrpala v bojih s Kitajsko.

# Francoska diplomatska ofenziva

## Francija hoče na vsak način rešiti rdečo špansko vlado

London, 1. sept. AA. DNB: Angleško javno mnenje je zelo pozorno na nekatere spremembe v francoski zunanji politiki, do katerih bi naj bilo prišlo na večerjšnji seji francoske vlade. »Daily Telegraph« piše, da je francoska vlada na svoji seji proučevala možnost temeljite spremembe svoje politike napram španskemu problemu. Francija je zelo nezadovoljna z vsjo akcijo nevmesavanja, vendar pa ni na večerjšnji seji sklenila še ničesar, ker ne mara ničesar storiti brez vednosti Anglije. Na večerjšnji seji so obravnavali naslednje:

## Vesti s španskega bojišča

Salamanca, 1. septembra. (DNB) Poročilo nacionalističnega poveljstva pravi, da na santandrijski fronti nacionalisti zmagoslavno prodirajo. Zaplenili so velika skladišča orožja in skladišča ročnih granat in dinamita. Železniška zveza med Santandrom in Bilbaom je vzpostavljena.

Na aragonski fronti se je sovražnik po hudi borbi pri Belchiti in Santa Olala moral umakniti z velikimi izgubami.

Na južni fronti so nac. čete z naskokom zavzele Punto Valeta, kjer je bilo pet jarkov. Dne 29. avgusta so naša letala sestrelila še eno bombno in eno lovsko letalo.

Bilbao, 1. septembra. AA. (Havas.) Radio »España« je sinoči objavil naslednje: Nacionalistične čete so v odseku Belchita na aragonski fronti zavzele vse določene postojanke. Odbit je bil hud napad vladnih oddelkov pri San Mateo. Na santandrijski fronti nacionalisti napredujejo in so zavzeli pristanišče San Vincente de la Bercera.

Valencija, 1. septembra. AA. Od 28. julija 1936 do konca julija 1937 je bilo od granat in bomb ubitih 1294 oseb, ranjenih pa nad 6000 oseb.

Valencija, 1. septembra. AA. (Havas.) Uradno poročilo ministertva narodne obrambe objavlja, da so vladne čete zavzele pri Teruelu vrh Barbaro. Na koti 1123 se je razvila huda bitka in je med nacionalističnimi mrtveci tudi nečak generala Queipa de Llana. Na aragonski fronti republikanci se oblegajo Belchito in so prišli do semenišča. V drugih odsekih ni bilo nič novega.

je s svojim huzarskim nastopom nakopala na hrbet Severno in Južno Ameriko ter Evropo in s svojim bombardiranjem zapravila simpatije civiliziranega sveta. Videz je, da so japonski letalci s svojo vneto zelo škodovali diplomatskemu prestizju svoje domovine in da njihove bombe na nezavarovana mesta niso nikomur toliko koristile, kakor boljševiški Rusiji. Zakaj gotovo je napad na Sangaj in druga mesta bil glavni povod za podpis sovjetsko-kitajske pogodbe.

London, 1. septembra. AA. (Reuter) Iz Hongkonga poročajo: Tukajšnji bankirji izjavljajo, da je pretekli teden prišlo iz Kantona v denarju in vrednotah okoli 100 milijonov dolarjev in da se ta dotok še nadaljuje. Okoli 20 milijonov dolarjev je privatnega kapitala.

## Japonska ne odneha

Sangaj, 1. septembra. AA. (Reuter) Uradno poročajo, da bo japonska mornarica razširila svoje operacije na vse obrežje Kitajske in da bo z vodnimi letali in z navadnimi letali napadala z ladij letališča in druge vojaške naprave. Dalje Japonci napovedujejo, da bodo izdali učinkovite ukrepe za preprečitev uvoza streliva in orožja na Kitajsko.

## Amerika v skrbeh

Washington, 1. sept. b. Razvoj dogodkov na Daljnem vzhodu povzroča v Združenih državah največje vznemirjenje in bojazen za ameriške interese, ki so zelo veliki. Tisk pozorno zasleduje razvoj dogodkov in opozarja na vse nevarnosti, ki bi nastale za Združene države, če bi se Japonci posrečilo zagospodariti nad Kitajsko. Zaradi zadnjih incidentov v kitajskih vodah in zaradi borb v onih mestih, kjer prebivajo ameriški državljani, je ameriška vlada sklenila poslati nove pomorske sile v vode Daljnega vzhoda. V poučenih krogih govore, da namerava zvezna vlada pomnožiti ameriško vzhodnoazijsko brodogojstvo s križarkami »Minneapolis«, »Astoria«, »New Orleans« in »Indianapolis«. Čeprav ni vesti, da bo šesta divizija križark, ki je zasidrana na obrežju Pacifika, služila za izredne namene, nihče od poklicanih krogov demantira, se vendarle ne morejo dobiti podrobnejše informacije, kam naj ta divizija odplove. Govore pa, da je namenjena v kitajske vode.

## Do skrajnih korakov še ne pride

London, 1. sept. AA. (Havas) V angleških diplomatskih krogih izjavljajo, da so brez podlage vesti iz Sangaja, da bi se bili Anglija in USA dogovorili za ustanovitve nekakšne skupne pomorske formacije za zavarovanje svojih trgovskih ladij v kitajskih vodah.

Pri japonsko-kitajskem sporu, ki se vedno bolj zaostre, dobiva japonsko vojno brodogojstvo posebno važno vlogo. Ker so močne vojaške čete Japoncev koncentrirane na azijski obali, ima vojno brodogojstvo važno nalogo, da skrbi za potreben dovoz in da zavaruje transporte med japonskim otočjem in azijsko obalo. Japonska vojna mornarica je med svetovnimi veselilami na tretjem mestu, torej takoj za Anglijo in Združenimi državami. Njeno brodogojstvo je tehnično in materialno na višku in ga štejejo med najboljša na svetu. Številno obsega 9 ladij velikank, 6 nosilk letal, 12 težkih križark, 22 lahkih križark, 75 rušilev prvega razreda, 30 rušilev drugega razreda, 8 torpedovk in 70 podmornic. Temu ogromnemu številu je treba pristeti še veliko število malih bojnih ladij, minonoscev, iskalev min, topniških čolnov, lovev podmornic, šolskih ladij, 6 starih križark itd.

Proti temu more Kitajska le malo postaviti. Za boj prihaja v poštev le 8 lahkih križark, 6 starih torpedovk in kakih 20 obalnih topniških čolnov. Popolnoma jasno je, da se kitajsko brodogojstvo v nobenem primeru ne more kosati z japonskim ali spuščati se z njim v borbo.

Združene države Severne Amerike že več let osredotočujejo svoje glavno brodogojstvo v Tihem oceanu. Čeprav je razdalja med Ameriko in Azijo večja kot 5000 morskih milj, je vendar nekoliko zmanjšana radi važnih ameriških pomorskih oporišč na jugu na Havajskem otočju in na severu na Aleutih. Ameriško vojno brodogojstvo šteje 15 ladij velikank, 7 nosilk letal, 17 težkih križark, 14 lahkih križark, 206 rušilev, 87 podmornic in veliko število raznih malih ladij. Od tega brodogojstva imajo Amerikanci trenutno v kitajskih vodah eno težko krzarko, 13 rušilev, 6 podmornic in večje število manjših ladij.

Sovjetska Rusija nima v vzhodni Aziji z oporiščem v Vladivostoku posebnega visokomorskega brodogojstva, pač pa ima vsaj 50 podmornic in mnogo malih vojnih ladij.

Anglija mora v vzhodni Aziji braniti važne interese. Zato ima v tamkašnjih vodah tudi precejšen del svojega brodogojstva in sicer oddelke križark, brodogojstvo rušilev in podmornic ter še posebno brodogojstvo na reki Jancee. Razen tega pa ima še več vojnih ladij na Novi Zelandiji in v Avstraliji. Njeno najmočnejše oporišče je Singapur in v zadnjem času tudi Hongkong na Kitajskem.

Nek pomen ima v sedanjem konfliktu tudi nizozemsko brodogojstvo, ki varuje nizozemske kolonije na Daljnem vzhodu. To brodogojstvo šteje 4 križarke, 8 rušilev in 15 podmornic poleg precejšnjega števila manjših ladij. Druge države, razen Francije, nimajo na vzhodu svojega stalnega brodogojstva.

# Zopet skrivnostna podmornica!

London, 1. avgusta. AA. (DNB) Britanska admiralieta potrjuje vest o napadu neke podmornice na britanski rusilec »Havock«. Sporočilo admiralieta pravi, da bosta vojni ladji »Hardy« in »Perion« skupaj z napadenim rusilec »Havockom« zasledovali podmornico, ki se ji je po napadu posrečilo pobegeti. Pri tem ugotavljajo, da je to že drugi napad na rusilec »Havock«, ki so ga februarja tega leta na voznji iz Gibraltara na Malto napadla vodna letala.

London, 1. sept. AA. (Reuter) Uradno demantirajo vest, da bi bila neka tuja podmornica napadla angleško križarko »Galathea«.

London, 1. sept. AA. (Reuter) Angleški rusilec »Havock« je napadel podmornico, ki jo je zasledoval v vodah med Alicantom in Valencijo. Rezultat tega napada se ni znan.

## Anglija proti francoskim nameram?

Berlin, 1. sept. AA. (Stefani) Tukajšnji listi pišejo, da ima francoska vlada namen dovoliti prostovoljnem prehod čez pirenejsko mejo. Listi pa pravijo, da je malo verjetno, da bi francoska vlada dobila v tej stvari pristanek angleške vlade.

torej predstavljal nekako odkupnino. V prvi vrsti so dolžni prispevati to vsoto gospodarski krogi in tovarnarji, ki želijo imeti pismene delavce, pa sploh vsi rodoljubni brez ozira na stranko. Te dni bo klub ABC razposlal Zvezi industrijecev, denarnim zavodom in trgovecem poziv, da akciji proti analphabetizmu pomagajo. Klub ABC bo o tej vsoti polagal javen račun. Prva pošiljka učil bo šla v Bosno, kjer je Napredak naročil 10.000 abecednikov, nato pa v Hrvaško Zagorje, za katero je ravnatelj neke tovarne daroval 30.000 din.

## Pomen belgrajskega velesojma

O prvem belgrajskem velesojmu piše »Hrvat« dnevnik, da se gradi v neverjetnem tempu. Ponekod se še vidijo ogrinja, ki pa bodo kmalu izginila. Na sejmu bo poseben paviljon za težko industrijo, pa tudi tri teniška igrišča ter jezero za hockey-tekme. Pri gradnji je zaposlenih 1400 delavcev. Sejem bo imel tudi svoj posebni vodovod, ki pa nikakor ne bo malenkost, ampak bo imel isto silo kakor belgrajski. Mreža širokih črnih vodovodnih cevi je dolga 1600 m, ožji del cevi pa 1000 m. Vsa srbska nacionalna javnost pripisuje belgrajskemu velesojmu veliko važnost. Srbski listi naglašajo, da je ta velesojem dokaz, kako je sedaj Belgrad postal tudi gospodarsko središče države, za kar so doslej smatrali Zagreb.

## Osebnosti

Belgrad, 1. sept. m. Upokojen je Franc Šetina, svetnik in finančnem ministru. Postavljen je za gozdnega pristava VIII. skup. pri gozdnem oddelku banke uprave v Ljubljani ing. Alojzij Funkl, sedanji uradniški pripravnik.

★

Belgrad, 1. sept. m. Semkaj je prispel mariborski podžupan Franjo Zebot, ki bo posredoval v zadevah mesta Maribora v več ministrstvih.

Niš, 1. sept. m. Danes dopoldne je končala svoje delo v Niški banji jugoslovansko-bolgarska komisija, ki je proučevala še nerешeno vprašanje dvovladniških posestev. Na zaključni seji so člani komisije podpisali protokol o sedanjem zasedanju. Popoldne so se vsi odpeljali v Sofijo.

## Kmeti nemiri na Poljskem

Varšava, 1. septembra. AA. (DNB.) Danes so v Krakovu aretirali več vodilnih osebnosti kmetске stranke. Med aretiranimi je tudi vœučiliški profesor Kot.

## Smrt kardinala

Dne 30. avgusta je umrl kardinal Gaetano Bisletti, prefekt kongregacije za seminarje in vœučiliške študije. Rodil se je l. 1856 v Veroli. Kardinal je postal že pod Pijem X. leta 1911. Bil je učen in pobožen duhovnik ter je zlasti mnogo storil za reformo bogoslovnih študij v Italiji.

## Nacionalizacija francoskih železnic

Pariz, 1. sept. b. Včeraj je ministar za javna dela sklenil s posameznimi francoskimi železniškimi družbami pogodbo, po katerih so se vse te družbe združile v veliko nacionalno železniško družbo. Nacionalizacija francoskih železnic je velikega pomena za državo in za dosedanje železniške družbe pri izkoriščanju francoske železniške mreže. Država bo imela 51% vseh delnic, v upravnem svetu pa bodo imeli večino javni funkcionarji. Ta reorganizacija francoskih železnic je v zvezi z upravno pomenovitvijo in reformo, da se doseže v francoskih državnih železnicah ravnotežje. Nova družba bo pričela posloovati 1. januarja 1938, do takrat pa bo pripravila vse potrebno za prevzem dosedanjih železniških družb. Pri sklenitvi te pogodbe se je določilo tudi sodelovanje prevoznih sredstev. Določeno bo posebni svet za francoske transportne probleme. Na predlog finančnega ministra je ministrski svet sklenil, da se zviša 10% določila na državne in razne druge donosne papirje. Francoskim nakladnikom in francoskemu časopisju so bile dovoljene gotove davčne olajšave.

## Drobne vesti

London, 1. septembra. AA. (DNB.) Na zasedanju zdravstvenih nadzornikov v Brightonu je govoril predsednik Leonhard Hill o problemu rojstev v Angliji. Rekel je, da bi Anglija čez sto let štela samo še 5 milijonov prebivalcev, če bi se izvajala naprej sedanje omejevanje rojstev. »Morningpost« piše, da bi padanje števila prebivalstva v Angliji pomenilo tudi propad Anglije kot svetovnega cesarstva.

Rim, 1. sept. b. Nad Verono sta dve ogledni letali trčili skupaj ter padli na zemljo. Oba pilota sta bila takoj mrtva.

Rotterdam, 1. septembra. AA. (Stefani) Tukajšnja policija je aretirala znanega avstrijskega socialista Friderika Adlerja, tajnika delavske internacionale, ki se je pripeljal na Holandsko s ponarejenim francoskim potnim listom pod imenom Frei.

Lima, 1. septembra. AA. (Havas.) Velik požar je popolnoma uničil mesto Jaen blizu Katamarce. 500 družin je ostalo brez strehe, mnogo oseb pa je ranjenih. Vlada je takoj odredila vse potrebno za pomoč ponesrečencem.

## Javorski župnik dobil zadoščenje

Pred okrožnim kot tiskovnim sodiščem v Ljubljani se je danes vršila kazenska razprava, kateri je predsedoval s. o. s. Brelih Ivo, prisedovala pa sta sodnika o. s. gosp. Lederhas in dr. Javorski. Predmet je kazenska razprava je bila tiskovna tožba, katero je vložil javorski župnik Jernej Klince po svojem zastopniku dr. Josipu Voršiču, odvjetniku v Ljubljani, zoper g. Zupančiča Josipa, urednika »Slovenskega nagoda« v Ljubljani, ki ga je branil g. dr. Rudolf Krivic, odvjetnik, istotam.

Obtožnica je očitala obtoženemu uredniku g. Zupančiču, da je dne 24. aprila 1937 v »Slovenskem narodu« objavil članek pod naslovom »Skrivnost umora na Javorju« — Javorjani so še vedno neke vrste tlačani — Umorjena župnikova kuharica ni imela sovražnikov — Župnik zelo potrpe, v katerem med drugim trdi o g. župniku, da se mu očita, da vse beraje odganja in nobenega nezaposlenega ne more videti! Govorili so celo, da so jih gospod včasih tudi nekoliko osuvali in da so bili nekoliko pretrdi z njimi.

S tem je obtoženi urednik o g. župniku iznesel nekaj neresničnega, kar utegne škodovati njegovi časti, njegovemu dobremu imenu in družabnemu ugledu.

Članek nosi naslov »Skrivnost umora na Javorju«. Človek bi pričakoval, da se bo obtožene v tem članku izključno bavil z umorom samim. Toda temu v resnici ni tako.

Znaten del tega članka je namreč posvečen razmerju med g. župnikom in farani. G. župnika prikazuje kot človeka, ki je zasovražen, ki prejema grozilna pisma. Prikazuje ga kot nesocialnega človeka, ki nima čuta za otroke svojih faranov, ki stradajo, sam pa rajši zliiva mleko od dveh krav med pomije!

Prav za prav je celoten članek za g. župnika žaljiv in klevetniški. Vendar g. župnik inkriminira zgolj v tenorju obtožbe navedeno besedilo. To pa zaradi tega, ker so očitki taki, da jih nikakor ne more prenesti.

Kajti inkriminirani očitki so od besede do besede neresnični.

Neresnično je, da bi g. župnik vse beraje odganjal in da nobenega nezaposlenega ne more videti.

Ravno tako je neresničen očitek, da so jili »gospod« včasih tudi nekoliko osuvali in da so bili nekoliko pretrdi z njimi.

Inkriminirane klevete so iznešene v taki zvezi in na tak način, da se vidi, da je obtoženec hotel g. župnika tako na časti, kakor tudi v njegovem poslovnem pogledu uničiti. Ta namen je prozoren, ko se je g. župnika naslikalo kot nesocialnega, zasovraženega človeka, ki živi jedva nekaj kilometrov od Ljubljane med farani, ki so pravi njegovi tlačani. Pri tem pa je obtoženec brez pristanka g. župnika objavil tudi njegovo sliko, ko ravno prihaja iz šole, držeč v rokah palico.

Očividno je bilo storjeno vse to zgolj zaradi tega, da g. župnika prikaže javnosti v najslabši luči, kot človeka, ki bi bil v stanju tudi za najpoglednejše dejanje.

Po predlogu zastopnika g. župnika, da se obtoženeц odsodi ter po zagovoru njegovega branilca, ki je predlagal oprostitev odnosno v podrejeni vrsti milo kazni, je predsednik senata po posvetoivanju razglasil sodbo, da se obtoženi Josip Zupančič, kot urednik »Slovenskega nagoda« spozna krivim prest. po št. 52. zak. o tisku ter se odsodi na 420 din denarne kazni ali 7 dni zapora, nadalje na 300 din denarne kazni, na plačilo 500 dinarjev materialne odškodnine zasebnemu tožilcu, na plačilo povprečine v znesku 500 din ter na objavo dispozitivnega dela sodbe na čelu lista »Slovenski narod«, in na plačilo stroškov kazenskega postopanja.

Gosp. župnik je kot 70-letni starček spričo tega članka, ki je izšel v »Slovenskem narodu«, duševno in živčno mnogo trpel. Prepričani smo, da mu je s to sodbo dano popolno zadoščenje.

## Golf-igrišče na Bledu

Bled, 1. septembra.

Dejstvo, da ima Bled svoje golf-igrišče, se kaže vedno bolj in bolj. Vedno več tujcev prihaja na Bled zaradi igrišča, največ Angležev in Egipčanov. Več gosti, ki pridejo na Bled, gredo in vse popoldno ostanejo na golf-igrišču. Pripeljal se je tudi knez-naměstnik Pavle. Za časa bivanja vojvode Kentškega v Jugoslaviji je večkrat prišel v spremstvu vojvode Kentškega in si ogledal golf-igrišče. Popoldne je prispel z avtomobilom Nj. Vel. kraj Peter s spremstvom. Kraj Peter je ostal dalj časa na golf-igrišču. Včeraj popoldne ob 6. se je pripeljala z avtomobilom na golf-igrišče kraljica Marija v spremstvu dvorne dame. Kraljica Marija je igrala golf do poznega popoldneva, ko je že legal mrak. Kako važna je bila zgraditev golf-igrišča, nam dokazuje že samo dejstvo, da vsak dan prihajajo odlični gostje. Igrišče v drugi polovici še ni zgrajeno.

## Princesa Ileana in vojvoda habsburški na Bledu

Bled, 1. septembra.

Danes ob 18. se je pripeljala z avtomobilom iz Avstrije čez Podkoren v Jugoslavijo princesa Ileana, sestra kraljice Marije, s soprogom, vojvodom Antonom Habsburškim. Princesa Ileana je bila s soprogom na počitnicah v Porečah ob Vrbskem jezeru. Zdaj se je pripeljala, da vrne svoji sestri obisk. Visoki gostje bodo ostali nekaj dni na Bledu v dvorcu Svoboru in bodo gostje kraljice Marije.

## † Primarij dr. Hugo Robič

Maribor, 1. sept.

Danes je umrl v mariborski splošni bolnišnici dr. Hugon Robič, star 51 let. Pokojnik se je rodil v Gradcu, kjer je bil njegov oče Franc Robič delni poslanec in odbornik. Tam se je solal in leta 1912 promoviral »sub auspiciis imperatoris«. Posvetil se je najprej kirurgiji, potem pa dermatovenerološki stroki. Po svetovni vojni je leta 1920 prevzel v mariborski bolnišnici novoustanovljeni dermatovenerološki oddelek. Zadnje tri leta je bil nevarno bolan in je umrl zaradi oslabelosti srca. Zapuščava vdova, dva mala otroka in 88 let stara mater. Naj v miru počiva! Zaljučnim naše iskreno sočulje!

London, 1. septembra. AA. (DNB.) Jutranji londonski tisk objavlja vest, da bodo prihodnje tedne namestili po angleških cerkvah tonfilmske aparate. Med službo božjo bodo vrtili pobožne filme, namesto pridig pa bodo oddajali govore.

London, 1. septembra. AA. (DNB.) Poročajo, da je načelnik francoskega generalnega štaba general Gamelin včeraj odpotoval iz Pariza v London in se bo udeležil jenskih manevrov angleške vojske v vzhodni Angliji.

— Pri zaprtju, motajah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Frans-Josef« grenčice.

## Dr. Mihi Kreku

Dne 1. septembra letos sta minili dve leti, odkar je večina slovenskega naroda poslala v vlado kot zastopnika slovenskih narodnih koristi in težen dr. Mihaela Kreka. Dejstva so pokazala, da



je bila izbira srečna. Dr. Miha Krek, ki je iz ljudstva, se kot minister za to ljudstvo tudi z vso dušo zavema. Ni mu mar časti, ki jih prinaša to visoko mesto, ampak naš minister se zaveda predvsem velike odgovornosti, ki jo ima kot član vlade tako za obči blagor Jugoslavije, ki jo srčno ljubi, kakor za svoj slovenski narod, ki ima v njem najboljšega zagovornika svojih podobnih potreb in želja. Krepko se zavema minister dr. Krek, kot najboljši sodelavec našega voditelja dr. Korošca,

za enakopravnost slovenskega naroda, ki naj se uresniči na vseh poljih javnega udejstvovanja in kulturnega življenja; to delo in ta ljubezen pa sta vseskozi prežarjena od ljubezni do Jugoslavije in do vzajemnosti vsega jugoslovansva v državi, ki naj bo močna in trdna po enotni volji vseh, da jo zgradijo kot svoj skupni najmočnejši branik in edino možnost našega najvišjega narodnega razvoja. Dve leti ministrskega delovanja v jugoslovanski vladi pomenita v naših razmerah veliko in vse slovensko ljudstvo srčno želi, da bi dr. Mihael Krek še dolgo ostal na mestu, na katerem je njegovo delovanje v toliko korist našemu narodu in državi.

Dr. Miha Krek, sin preprostih staršev, se je šolal v Zavodih sv. Stanislava, kjer se je odlikoval po svoji izredni nadarjenosti in marljivosti. Kot akademik je povsod vnašal svojo skromnost, delavnost in navdušenje pa tudi realno gledanje na javne probleme in velik praktični smisel. Potem je bil v službi tajništva SLS, kjer je pokazal svoj organizatorični talent. Nadvse pa ga odlikuje njegova neomajna zvestoba do načel slovenskega krščanskega pokreta. Zmožnosti na socialnem polju je pokazal gospod minister, ko je bil predsednik OUDZ, kjer je vedno nastopal za pravice delavstva v smislu temeljite socialne reforme v duhu krščanske vzajemnosti stanov. Dr. Miha Krek pa je bil tudi predsednik novoustanovljene Katoliške akcije. Na celu te organizacije je razvil najširšo delavnost, ki je zajela vso slovensko domovino v duhu poglobljevanja katoliške zavednosti, aktivnosti in zbiranja vseh dobrih sil v boju zoper moralno in socialno zlo ter zablode sedanjega časa. Nekaj časa je dr. Miha Krek bil v našem uredništvu, kjer je vodil notranjepolitični resor ter pisal tudi uvodnike, ki so ga pokazali kot odličnega žurnalista in ideologa stranke.

Gospodu ministru čestitamob ob dvehletnici ministrovanja in izražamo željo vsega slovenskega ljudstva, da bi mu bilo dano razviti vse svoje velike zmožnosti na tem mestu do najvišje mere v prid našega naroda!

# Kako jutrovc razumejo verski mir

Kakor znano, se je kmalu po vojni v Češko-slovaški republiki, oziroma v Podkarpatski Rusiji od zunaj zanetila verska borba, in sicer so prišli neki apostoli fanatizma v bratsko republiko, so tam v svojih prepovedih ščuvali ne samo zoper unijate, ampak tudi zoper rimsko katolike, agitirali z moralno in denarno pomočjo takratne framasonske vlade za odpad od katoličanstva v množicah in organizirali češko-slovaško pravoslavno cerkev, dasi je takratni blagi in resnično svetniški belgrajski patriarh Dimitrije to početje zelo nerad gledal in z njim tudi večji del tolerantnih srbskih pravoslavnih hierarhov. Posledica je bila zlasti v Podkarpatski Rusiji taka verska vojna, ki si je dajala duška s poboji, pretepi in požigi, da se je češko-slovaška vlada tega, sama ustrašila. Naslednje vlade, ki so uvidele, da si republika s tako borbo proti katoličanstvu le hudo škoduje, so temu početju napravile konec, tako da je v Podkarpatski Rusiji zopet zavlada prejšnji verski mir. Češko-slovaški poslanik in Belgradu je po nalogu svoje vlade šel celo tako daleč, da je gotovim osebam, ki so hotele potovati v češko-slovaško republiko, da oživijo propagando za odpad od katoličanstva, odločno odrekal potni list.

Kakor smo že zadižji poročali, pa je gonja zoper konkordat v Jugoslaviji imela odmev tudi v Podkarpatski Rusiji, kjer je tamošnje glasilo »Podkarpatskaja Rus« začelo klevetniško kampanjo zoper katolicizem, češ, da je on kriv smrti pokojnega patriarha Varnave, da hoče sedanja

vlada vse Srbe pokatoličiti, jim prepovedati »slavo«, ter pobrati po kmetskijh hišah srbske ikone. Značilni je tudi, da je, ko se je ta gonja v Jugoslaviji začela, pravoslavni češko-slovaški škof Gorazd potoval v Jugoslavijo in da so prišli k nam tudi nekateri češki pravoslavci, ki so v Celju imeli svojo pobožnost in prijateljski večer, oziroma sprejem. To vse je seveda njihova stvar, toda značilen je govor, ki ga je imel ob tej priliki član slovenske pravoslavne občine g. Drago Zabkar. Ta gospod je namreč ob tej priliki dejal med drugim dobesedno sledeče:

»Nacionalni in napredni Slovenci smo prepričani, da more osrečiti slovanstvo le pravoslavna vera. Zato se moramo mi napredni Slovenci in polni meri imenovati pionirje slovanstva. Le ona država je močna, v kateri je samo ena vera. Tudi naša Jugoslavija bi bila močnejša in silnejša, če bi bili njeni državljani samo ene, to je pravoslavne vere. Res je, da je danes pravoslavje v Sloveniji še majhno število, toda mi smo njegovi pionirji, ki danes sejem in pričakujemo obilnega sadu. Če bomo delali vztrajno, složno in poirtovalno, sad ne bo izostal. Sadovi se ne pokajejo takoj, toda preduh bo preteklo nekaj let, bo sad stoter in tisočeren.«

Njegovim izvajanjem so navzoči burno aplaudirali. Sedaj pa čakamo, kaj bo na te besede svoje najbolj gorečih somišljenikov odgovorilo »Jutro«, ki je še včeraj trdilo, da se ne poteguje za pravoslavje...

## Analfabetstvo na Hrvatskem

Osiješki »Hrvatski list« prinaša razgovor s predsednikom Seljačke sloge Rudolfom Hercegom o akciji proti analphabetizmu. To akcijo vodi: klub ABC, Seljačka sloga in Napredak. Namen teh družtev pa je, da se število nepismenih ljudi na Hrvatskem zniža pod 10%. Vsak pismen človek naj nauči čitati in pisati enega nepismenega, la pa zopet drugega itd. Za tako akcijo je seveda treba denarja in knjig, pisank in svinčnikov. Vsak anafabet bi dal 8 din. Ako upoštevamo, da je na Hrvatskem 300.000 odraslih nepismenih ljudi, bi znašala potrebna vsota skoraj 2 in pol milij. din. Ta denar naj bi prispevali skupaj listi, ki nimajo možnosti, da bi koga naučili brati in pisati ter bi

# Velika zmaga španskih nacionalistov Polom rdeče oienzive

Saint Jean de Luz, 1. sept. AA. (Stefani) Od davi so nacionalistične čete na aragonskem bojišču vnovič prešle v napad po srditi topniški pripravi, trajajoči vsi noč. V odeskijh pri Belciti in Santi Evlaliji je pritisk sovražnika znatno popustil. Ze zdaj se lahko govori o neuspehu sovrazne oienzive na Saragosso. Katalonske prostovoljske brigade so doživle hud poraz. Posebno je treba poudariti, da so rdeči generalni preteklo noč v tej oienzivi poslali v ogenj zelo velike oddelke in da so razpolagali z mnogostevilnim topništvom in letalstvom. Polom rdeče oienzive je v prvi vrsti pripisati junškemu odporu nacionalističnih čet v posameznih odeskijh, posebno pri Belciti in Santi Evlaliji, kjer so bili sovražni napadi posebno ogorčeni. V teh odeskijh so nacionalisti z uspešnimi protinapadi prijeli sovražnika tudi z boka. To junško akcijo nacionalističnih čet je sijajno podprlo legionarsko topništvo in legionarsko letalstvo, ki je sovražne

poskuse samo, brez pomoči pehote in topništva v kali zadušilo.

Poudariti je, da so valencijski in barcelonski oblastniki mnogo pričakovali od aragonske oienzive ne samo s čisto vojaškega, temveč tudi s političnega stališča. Mislili so, da bi morebitni uspeh te oienzive utrdil položaj rdečih oblastnikov na sestanku skupščine DN v Zenevi. Po padcu Santandra in nacionalistični zmagi pri Brunetti je ta rdeči poraz še huje prizadel pristaje Valencije. Izgube rdečih čet na aragonskem bojišču so ogromne. Števila mrtvih in ranjenih ni moči niti približno presoditi. Nacionalistične čete morajo sestavljati posebne oddelke za pokopavanje mrtvih evrozračnikov. Letalstvo je na svojih izvidnih poletih ugotovilo, da se z vseh točk rdeče fronte pomikajo v zaledje dolge kolone vojaških avtomobilov.

Dunajska vremenska napoved: Oblačno, zmer-no toplo, nevihte.

## Začetek ljubljanskega velesjema in časnikarske razstave

## Razstava slovenske kulture odprta



Zastopnik Nj. Vel. kralja general Dodič, minister dr. Korošec in ban dr. Marko Natlačen gredo v paviljon »Slovenca«.

Ljubljana, 1. septembra.

Ljubljanski jesenski velesjeme, po številu že 41. razstava prireditelj te vrste, je bil danes dopoldne ob 10 slovesno odprt. V verigi naših gospodarskih prizadevanj in stremeljenj povojnega časa je postal ljubljanski velesjeme tako važen in pomemben člen, da si brez njega slovenskega gospodarstva že kar ne moremo predstavljati, saj je vsaka velesjemna prireditev revija plodov in uspehov našega dela, obenem pa tudi revija naših gospodarskih načrtov in naporov za izboljšanje. Pa ne samo to. V zadnjih letih se krepko opaža iniciativa prirediteljev velesjem do pomembnih kulturnih prireditev, ki zlasti najdejo mesta na jesenskih velesjemskih prireditvah, tako da moramo videti na njih naše uspehe in težnje tudi na kulturnih področjih. Krona kulturnih prireditev, ki so našle do sedaj mesta v paviljonih ljubljanskega velesjema, pa je letošnja razstava slovenskega novinarstva, ki je obenem tudi glavna privlačnost letošnje jesenske prireditve. Mnogo je imelo občinstvo priložnosti v zadnjem času čitati o tej razstavi v našem časopisu, toda vseeno niso pričakovali od nje toliko, kolikor v resnici nudi. Vsi oni tisoči, ki so si jo v teku današnjega dneva ogledali, so bili presenečeni in iskreno navdušeni.

Pa še druge lepe stvari krijejo v sebi paviljoni letošnje jesenske razstave. Omenimo naj le misijonsko-etnografsko razstavo »Indija«, ki je bila prirejena s pomočjo naših misijonarjev-junakov, ki v tej skrivnostni daljni deželi širijo Kristusov nauk. Tudi ta razstava predstavlja veliko kulturno dragocenost. Prav lepa je tudi razstava »Materi za otroka«, da ne govorimo o umetniški razstavi slovenskih likovnih umetnikov, ki so se že nekako udomačili na velesjemju.

Za današnjo slovesnost otvoritve je bil velesjemski prostor okusno urejen in okrašen. Po ulicah in stezicah, ki vodijo med paviljoni in razstavni prostori, je bil na sveže posut bel pesek, vespovsod pa so vihrale državne zastave. Pred vhodom na razstavni prostor pa je postavljen visok kiosk, čez in čez prepleten z našimi časopisi, ki opozarja že ob vходу obiskovalca na glavno privlačnost razstave.

## Odlični gostje

K današnji otvoritvi se je zbralo na velesjemju veliko število občinstva. Radovedno so zrlji ljudje proti vходу, kjer so ves čas prihajali odlični gostje. Reči moramo, da tako odlične družbe še ni bilo zbrane na nobeni otvoritvi velesjemne prireditve. Med odličniki so bili: zastopnik Nj. Vel. kralja Petra II., ki je pokrovitelj letošnje jesenske velesjemne prireditve, brigadni general Dodič, notranji minister dr. Anton Korošec, ki je zastopal tudi kr. vlado, ban dr. Marko Natlačen, ki je zastopal tudi ministra za trgovino in industrijo, belgrajski nadškof msgr. dr. Ujčić, stolni župnik dr. Klinar, ki je zastopal ljubljanskega škofa dr. Rožmana, zastopnik ministra vojske in mornarice polkovnik Mihajlovič, železniški direktor dr. Fatur, ki je zastopal prometnega ministra, finančni direktor dr. Sedlar, ki je zastopal finančnega ministra, poštni direktor dr. Vagaja, ki je zastopal ministra za pošte in telegraf, inž. Skaberne, ki je zastopal gradbenega ministra, predsednik apelacije dr. Golia, rektor univerze dr. Kušej, generalni konzul Nemčije v Zagrebu dr. Schmid, avstrijski generalni konzul Schmidt, italijanski konzul Ag. Guerrini Maraldi, konzul CSR Minovsky, častni konzul poljske republike dr. Stele in drugi častni konzularni zastopniki, minister n. r. dr. Kramer, ki je med pokrovitelji razstave, minister v p. dr. Novak, senator dr. Gregorin, ljubljanski župan dr. Adlešič, mariborski župan dr. Juvan, višji državni tožilec dr. Mastnak, banski tiskovni referent Zobec, ki je zastopal šefa Centralnega presbira, dr. Birsa, ki je zastopal šefa Agencije Avale dr. Lukoviča, zastopnik osrednje uprave novinarstva dr. Branko Sokolič, zastopnik zagrebške sekcije gospod Stevo Stojanovič, predsednik ljubljanske sekcije JNU Virant, glavni urednik »Slovenca« dr. Ahčin, profesor iz Monakovega dr. Estler, šef prosvetnega oddelka banske uprave dr. Lovro Sušnik, predsednik Zbornice za TOI Ivan Jelačin, predsednik OUZD Franc Kremžar in ravnatelj OUZD dr. Bohinjec, zastopnik Delavske zbornice Uratnik, ravnatelj TPD Skubec, predsednik Mariborskega tedna dr. Lipold, predsednik Zveze za tujski promet dr. Zizek in zastopniki drugih ustanov, društev in korporacij. Polnoštevilno so bili zbrani slovenski časnikarji.

## Pozdravni govor g. Bonača

Ko so bili zbrani vsi odlični gostje, je stopil pred mikrofonski predstojnik velesjemja Fran Bonač, ki je najprej toplo pozdravil vse navzoče odlične goste in zastopnike. Ko je pozdravil zastopnika Nj. Vel. kralja, je godba zaigrala državno himno, občinstvo pa je priredilo toplo manifestacijo mlademu kralju in državi. V nadaljnjem govoru je predsednik posvetil nekaj misli novinarski razstavi, ki naj nam nazorno predoči velike, širokim plastem našega naroda še neznane zasluge slovenskega novinarstva za našo kulturo in naše gospodarstvo. Toplo se je zahvalil predsedniku ljubljanske sekcije

JNU g. Virantu in predsedniku razstavnega odbora g. Železnikarju, ki imata za novinarsko razstavo izredne zasluge. Predsednik je omenil še druge razstave, ki so v okviru letošnje jesenske prireditve ter se slednjič zahvalil oblastem in korporacijam za pomoč, ki je bil velesjem deležen tudi letos. S pozivom na zbrane, naj zakličejo trikratni »Zivio kralju Petru II.«, je predsednik Bonač zaključil svoj govor.

Nato je spregovoril še predsednik ljubljanske sekcije novinarskega društva g. Stanko Virant, ki je izjavil:

## Govor g. Viranta

Gospod zastopnik Nj. Vel. kralja! Gospodje ministri! Cenjene dame in spoštovani gospodje! Kot predsednik ljubljanske sekcije Jugoslovanskega novinarskega združenja ee v imenu slovenskih novinarjev toplo pridružujem pozdravom, ki jih je ravnokar izrekel predsednik ljubljanskega velesjema g. Fran Bonač, ki je v svojem govoru že poudaril, da je letošnja jesenska prireditev ljubljanskega velesjema predvsem v znamenju novinarske razstave. Zato ememo slovenski novinarji s polno pravico smatrati spoštovane goste, ki so se zbrali k današnji otvoritvi, tudi za svoje goste.

Slovenski novinarji smo priredili to prvo razstavo slovenskega novinarstva iz dveh nagibov: letos spomlad je preteklo 140 let, od kar je naš veliki Valentin Vodnik dal Slovencem prvi časopis in z njim orožje v boju za narodni obstoj in razvoj, orožje, ki je bilo takrat še najmoderneje, ki pa ga že par desetletij kasneje ni mogel in ga tudi danes ne more pogrešati noben civilizirani narod. Vodnik si pač ni mogel misliti, v kako močno drevo bo zrastle njegovo skromno seme. Doseglo je obliko in moč, ki smo Slovenci na njo upravičeno ponosni, saj je malo narodov na svetu in tudi malo v Evropi sami, ki bi imeli časopisje tako močno in vsestransko razširjeno kakor je pri nas. Posebno mogočen razmah je zavzelo po osvobojevanju in zedinjenju ter s tem vnovič izpričalo dragoceni pomen narodne svobode. Da dostojno proslavimo 140-letnico začetka modernega novinarstva med Slovenci, smo se odločili za prireditev te razstave. Oddolžili bi se radi z njo spominu vseh obeh znanih in nezanih prednikov, ki so z graditvijo slovenskega časopisja polagali temelje za našo civilizacijsko in kulturno stopnjo, temelje za ohranitev in za svobodo našega naroda. Sodobnike pa bi radi opozorili na veliko delo teh prednikov pa na pomen in vlogo časopisja v naši narodni zgodovini in našem današnjem življenju. Naša iskrena želja je, da bi razstava ta cilj dosegla.

Drugi zunanji povod za prireditev razstave je naš stanovski jubilej. Dobrih 30 let je poteklo, od kar se je časopisje med Slovenci tako razvilo, da je ustvarilo stan poklicnih novinarjev in so se slovenski novinarji prvič združili v posebno organizacijo. Ako velja za kak stan, da se mora za njegovo življenje, življenjske in delovne razmere zanimati ves narod, potem velja to prav gotovo med prvimi za novinarje. Zato smatramo, da ni neskomno, ako stopamo pred javnost tudi s svojim stanovskim jubilejem. Lastne moči nas novinarjev in naše organizacije ne bi zadostovale za prireditev te razstave. Zato smo hvaležni vsem onim, ki so nas bodrili v naši zamisli ter nas moralno in gnotno podprli.

Na polno razumevanje in podporo smo naleteli pri članih kraljevske vlade, pri oblasteh in korporacijah, na čelu jim banaka uprava ter mestni občini Ljubljane in Maribora. Od osrednjih novinarskih zavodov sta nam zlasti pomagala Centralni presbira in agencija Avala. Ugledni Novinarski inštitut univerze v Monakovem s svojim ravnateljem prof. Esterjem, današnjim našim dragim gostom,

nam je ljubeznivo pomagal z naeveti, priporočili, pa tudi z dragocenim gradivom.

Vsem imenovanim in vsem drugim, ki so s svojim sodelovanjem ali podporo omogočili prvo razstavo slovenskega novinarstva, iskrena hvala. Vas



ELIDA CVETIC MILO

posebno blago in učinkovito čudovitega vonja

## Govor ministra dr. Korošca

Spoštovana gospoda! Rad sem ustregel prošnji Novinarskega društva, da otvorim današnja razstava. Sam sem bil dolgo let aktiven novinar. Od časa, ko sem prevzel uredništvo »Slovenskega gospodarja«, je preteklo že skoraj polnih 40 let. Pa tudi pozneje, ko nisem bil več aktiven novinar, ali vsaj ne v pretežni meri novinar, ker me je življenjska pot peljala drugam, me je vendar ravno ta pot držala vedno v stalnem stiku z novinarstvom.

Od tistega časa, ko sem se posvetil novinarstvu, pa do danes — v tem razdobju leži ogromna razvojna pot slovenskega novinarstva.

Ali, ne bom govoril o tem jaz — razstava vam bo pokazala pot našega novinarstva od prvih graditeljev pa do današnjih dni. A ne samo to, pokazala vam bo mnogo več. Odkrila vam bo — prepričan sem — mnogo novih pogledov. Velik kos naše zgodovine, predvsem kulturne, bo romal pred vašimi očmi, cela vrsta sodobnih problemov, ki se globoko zadevajo v naše narodne interese, se vam bo odprla.

Primerjava z razmerami drugod vam bo pokazala tvorno silo našega naroda. Ali, k tej vidni slutnji je pristeti vse ono nevidno veliko in brez mejno pozitivno delo, ki so ga izvršili in ga izvršujejo naši novinarji in naše časopisje vse od prvih početkov naprej.

Pri nas, v naših razmerah ni bil ne poklic novinarja, ne izdajanje časopisov lukrativen posel, ki bi nosil ugodje in blagostanje, ampak k temu udeleževanju je gnala le — in morda nikjer drugod v toliki meri — predanost narodnostnim in drugim ideološkim ciljem.

Izredna izrpanost in vsestranost razstave vam

bo ustvarila dojem, kako veliko funkcijo opravlja časopisje v javnem življenju.

Postalo je v naši človeški družbi najtanjši faktor javnega življenja, lahko rečemo, usoden faktor za razvojno pot človeštva. Vse javno življenje se oblikuje v znamenju časopisja. Prehitro živimo, preveč zahteva življenjska pot od nas, da bi mogli ša sami k viru dogodkov, k studencu spoznanja. Vse to nam posreduje časopisje in pri tem nam, za nas skoraj čisto nezavestno, oblikuje misljenje, ustvarja prepričanje, usmerja naše hotenje, našo pozornost in naša dejanja.

Tolika je moč časopisja in mnogokrat tudi tako usodna, da se mi zdi, da njegov pomen še premalo upoštevamo, premalo važnosti polagamo nanj.

In delo novinarja! Iz razstave boste mogli spoznati, kako trdo je njegovo delo in kako težaven, odgovoren in naporen je njegov posel, kako zajema in izžepa vsega človeka zase. In pri tem ogromnem naporu stoji novinar, ta stvarni oblikovalec, ta arhitekt javnega življenja, tako rekoč anonimno ob strani. Ta razstava naših novinarjev bo nov dokaz organizatorne sposobnosti in resne volje do dela in do napredka.

Ko otvarjam to eminentno kulturno razstavo, me preveča ena želja: nihče ne more oporekati našemu novinarstvu velike požrtvovalnosti, velikih nesebičnih naporov in velike predanosti poklicu.

Majhnost našega ozemlja in majhnost naših razmer pa je udarila tudi novinarstvu svoj pečat. Da bi se iz te majhnosti in pogosto osebnosti dvignilo v bodoče naše novinarstvo in bilo prepejono vedno z iskreno voljo, služiti samo Resnici in Praviči, Kralju, narodu in državi!

Zivel Kralj! Živela Jugoslavija! S tem proglašam razstavo za otvoreno.

## Visoki gostje si ogledujejo razstavo

Komaj so izzvenele zadnje besede dr. Koroščevega govora, so iz velikega golobnjaka spustili jato golobov-piemonoš, ki so imeli v posebnih torbicah okrog vratu listino o otvoritvi razstave slovenskega

novinarstva. Ljubki ptiči so veselo vzleteli v zrak, nekajkrat zakrožili nad velesjemskim prostorom in se nato obrnili proti vzhodu. Ze po nekaj trenutkih so izglnili na obzorju. Golobe-piemonoš, ki jih je za to priložnost radodarno odstopila vojaška uprava, bodo ponesli listine o otvoritvi novinarske razstave v Ljubljani po vsej državi.

Po otvoritvenem govoru dr. Korošca, so se vsi visoki gostje napotili ogledovat paviljone. Najprej so si ogledali novinarsko razstavo. Tu so jim tolmačili razstavljeno gradivo predsednik slovenskih časnikarjev g. Virant, glavni urednik »Slovenca« dr. Ahčin, predsednik razstavnega odbora Aleksander Železnikar in tajnik ter požrtvovalni aranžer razstave g. Ante Gaber. V paviljonu, kjer obratuje tiskarna, pa je visokim gostom dajal pojasnila minister dr. Kramer. Del časa so se gostje zamudili zlasti v zborničnem paviljonu, kjer so razstavila podjetja v okviru Katoliškega tiskovnega društva. Tu je tolmačil razstavljeno gradivo urednik g. Košiček. Gostje so si posebno z zanimanjem ogledovali izvirne grafikone, v katerih je ponazorjen razvoj Jugoslovanske tiskarne, »Slovenca« in drugih naših listov. Razstava v zborničnem poslopu je po svoji zamisli in pestri ureditvi res lepa in občudovanja vredna. V paviljonu M so se gostje precej dolgo pomudili pri klišarni Jugoslovanske tiskarne, ki je že obratovala. Z občudovanjem so zlasti zrli na tri velike klišee, ki so bili potrebni za tribarvno sliko Nj. Vel. kralja Petra II. Občudovanje je vzbujala velikanska plastična fotografija Jugoslovanske tiskarne, narejena z aparatom, kakršnega nima ne Srednja ne Južna Evropa.

Na levi strani paviljona N je v več risbah in modelih predstavljen načrt za eno najbolj pereh gradbenih zadev v Ljubljani, namreč nov ljubljanski kolodvor in poglodbena proga. Tu je ministru dr. Korošcu, generalu Dodiču in ostalim gostom tolmačil ing. Dimnikov načrt ter utemeljeval potrebo te gradnje predsednik Zbornice za TOI g. Jelačin. Obenem je dr. Korošca obvestil, da se bo v kratkem pri njem in drugih ministrih v Belgradu zglasila posebna deputacija, ki bo predložila podrobne načrte in proračun za zgradbo kolodvora in poglodbite proge v Ljubljani.

Gostje so se nato podali v misijonsko razstavo »Indija«, kjer jim je bil prirejen prirčen sprejem. Gostje so si ogledali še druge paviljone ter se nato podali na prigrizek, ki ga je priredila velesjemna uprava.

Obisk velesjema je bil danes nad vse pričakovano lep. Kakor je bilo pričakovati, vlada največje zanimanje za novinarsko razstavo, kjer vlada po vseh paviljonih akoraj gneča. Zlasti pa se občinstvo kar ne more odtrgati od tiskarne in klišarne, ki sta etalno v obratu.

## Zolija Korče, modni salon

vljudno naznanja svojim cenjenim damam, da se je vrnila iz inozemstva in začne zopet redno poslovati od 1. septembra 1937 v novih prostorih

Mestni trg št. 20, II. nadst.

ter se cenj. damam še v nadalje vljudno priporoča.



Minister dr. Korošec v grafičnem paviljonu gleda karikature



Kraljev zastopnik general Dodič, minister dr. Korošec in ban dr. Natlačen si ogledujejo grafikone in slike v klišarni Jugoslovanske tiskarne

# Drobne novice

## Koledar

Cetrtek, dne 2. septembra: Stefan kralj; Maksima, mučenica.

### Obiščite v Mariboru prvovrsten restavrant VELIKE KAVARNE.

Velik shod JRZ je bil v nedeljo 29. avgusta v Sv. Križu pri Kostanjevici. Kostanjevski župan g. inž. Likar je obrazložil delo sedanje in prejšnje vlade, izdajstvo slovenskih izkoreninjenecov in veliko naklonjenost banke uprave v zadevah poplave, ki je Sv. Križ tako silno prizadela. Ljudstvo je z velikim zanimanjem sledilo njegovim izvajanjem, saj zlasti zdaj v nesreči živo žuti, kdo se zavzema zanj.

Vojne dobrovoljce pozivamo, da se udeležijo v društveno zastavo dne 5. septembra t. l. odkritja spomenika blagopokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju na Rakeku. Zbirališče pred glavnim kolodvorom ob 13.20, odhod vlaka ob 13.40. — Okrajna organizacija vojnih dobrovoljcev v Ljubljani.

Neznani utopljenci. V Središču ob Dravi je Drava naplavila dne 30. avgusta truplo neznanega moškega. Mož je krepke postave, okroglega obraza, oblečen v črno enjano sukno in ima močne čevlje za štrpae. Star bi utegnil biti kakih 35 let. Truplo je bilo že okrog 14 dni v vodi, ker je že precej razpadlo. Pokopan je na središčem pokopališču.

Vremenska napoved. Jugoslavija: Pretežno vedro. — V planinskih delih oblačno. Najnižja temperatura je zabeležena v Kaliniku 10 stopinj Celzija, najvišja v Mostarju 26 stopinj Celzija. — Napoved za danes: Lepo vreme. Temperatura se bo še znižala.

### Vaše zdravje čuva

## „LASTA“ SLADNA KAVA

Vpisovanje v Ant. Rud. Legat-ov Enoletni trgovski tečaj v Mariboru je vsak dan, tudi ob nedeljah od 10 do 12 v šolski pisarni, Vrazova ulica 4. Lastni dijaki internat. Šolski program in pojasnilo brezplačno. Začetek pouka 9. septembra.

Planinski jubilej v Rušah. Podravska podružnica Slov. plan. društva v Rušah bo praznovala v dne 4. in 5. septembra 30 letnico Ruske kočje in 35 letnico obstoja društva. Ob tej priliki bo blagoslovljen novi vodovod. V programu je dne 4. septembra velik kros, žarometi, razsvetljava cerkve sv. Aneha in pohorsko rajanje. V nedeljo, dne 5. septembra: jutraj budnica, ob 10 sv. maša, ob 11 blagoslovicev studenca in vodovoda, ob pol 12 slavnostna seja na prostem. — Vabimo vse planince in prijatelje planin, da se v čim večjem številu udeležijo teh jubilejnih slavnosti prve slovenske postojanke na Pohorju.

Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatence urejuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznitve črev. Kliniške izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje jutraj na teče »Franz-Josefova« voda pomešana z nekoliko vroče vode.

Ogl. reg. S. br. 39474/35.

Enoletni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani, Kongresni trg 2 vpisuje dnevno od 9—12 in od 15—18. Šolnina 110 din ali 230 din. Vsa pojasnila daje vodstvo zavoda brezplačno.

Vpisovanje v enoletni trgovski tečaj v Novem mestu dnevno. Šolnina 150 din. Za učenke internat šolskih sester. Začetek pouka 9. septembra.

Vpisovanje v enoletno trgovsko šolo »Christofor učni zavod«, Domobraska cesta 15, je sedaj do pričetka pouka vsak dan. Enoletni trgovski tečaj na tem zavodu je potrjen tudi od Ministrstva trgovine in industrije, prav tako nova izpričevala in nov učni načrt. Zavod pripravlja svoje absolvente za vsakovrstno pisarniško službo. Izpričevala pa veljajo tudi kot dokaz redno dovršene vajeniške dobe in poldrugo leto pomožniške prakse.

## Prisrčen sprejem v misijonski razstavi

Minister dr. Korošec si je prišel ogledat tudi misijonsko razstavo, ki je bila ob tej priliki slovesno odprta. Visoke goste je pri vrodu v okusno opremljene razstavne prostore najprej pozdravil jezuitski superior p. Kopatin, ki je gostom razkazal tudi vso pestro ter originalno sestavljeno misijonsko razstavo. Nato so stopile pred goste tri v indske narodne noše oblečene deklice, katere so jih pozdravile. Gdč. Inka Strojanskova je visoke goste takole nagovorila:

Visoki zastopnik Nj. Vel. kralja! Gospodje ministri! Gospe in gospodje!

Bodite prav prisrčno pozdravljeni na naši prvi specialni misijonski razstavi »Indija«.

Sree Indije je Bengalija, tu je ognjišče indijske kulture, Indija v malem. In tukaj, v deli svete reke Gangesa, v neposredni bližini vele mesta Kalkute, leži naša prva in doslej edina jugoslovanska pokrajina Bengalija, ki jo upravljajo jugoslovanski misijonarji Družbe Jezusove.

Naša je ta pokrajina, naša jugoslovanska interena sfera, naši skrbi in pomoči izročena. Zato je naša dolžnost, da se zanj zanimamo in delo naših misijonarjev z vsemi močmi podpiramo.

Naši misijonarji so nam tukaj predstavili svojo zemljo, svoje delo, svojo ljubezen in svoje žrtve. Želimo, da bi častni gostje tukaj spoznali njihovo veliko socialno, kulturno, vzgojno in versko poslanstvo, ki ga izpolnjujejo v slavo božjo in blagor naše domovine.

Poleg gdč. Inke Strojanskeve sta v slikoviti indski noši sprejemali visoke goste gdč. Lija Kristanova in Milena Legiševa. Nato je koncertna pevka gdč. Nuša Kristanova dovršeno zapela indsko-bengalsko pesem, pri kateri nismo le občudovali njenega dovršenega petja, marveč tudi brezprimerne blagolaznost jezika tega naroda, med katerim v Indiji delujejo naši slovenski misijonarji.

Nato se je začel ogled misijonske razstave, katero je razkazoval superior g. p. Kopatin. Med ogledovanjem razstave je radio po gramofonu prenašal indske narodne pesmi, nakar so se naenkrat oglašili tudi slovenski zvonovi iz Indije. Po ogledu, ki je trajal več časa, so gospodične v indski narodni noši visokim gostom servirale prijetni indijski čaj. Obisk te razstave je imel popoln uspeh in visoki gostje so bili soglasni v pohvali. Razstava pa je pohvale tudi res vredna. Zato jo vsemu občinstvu toplo priporočamo.

kar je važno za one, ki se žele posvetiti trgovini, zlasti za hčerke in sinove trgovcev. Vsa ustna pojasnila daje ravnateljstvo in pošilja brezplačna šolska poročila. Na zavodu poučujejo profesorji trgovske akademije in drugih strokovnih srednjih šol. Šolsko leto se prične 14. septembra.

Na začetek igralske sezone že mišali Založba ljudskih iger in uredništvo njenega »Ljudskega odra«. Prvi zvezek, ki bo obsegal nad 40 strani, je že v tiskarni in bo tretji teden v septembru že došel do vseh naročnikov. Vebina zvezka bo silno pestra, najbolj pa se bodo razveselili vsi podeželski voditelji odrov bogatega igrskega gradiva za praznik praznika Kristusa Kralja, spomina Krekove smrti in drugih prilik do začetka adventa. — Letna naročnina (6 zvezkov s skupno najmanj 240 stranmi) drobnega tiska znaša samo 80 din. Naročila naslavljajte na Založbo ljudskih iger, Ljubljana, Zarnikova 16.

Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, arca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

V Službenem listu kraljevske banke uprave dravske banovine od 1. t. m. je objavljen »Pravilnik o ugodnostih socialnega značaja na železnih in ladjah v državni eksploataciji« in »Izprememba nekaterih predpisov statuta osrednjega urada za zavarovanje delavcev in njegovih krajevskih organov«.

## Ljubljana

Celonočno češčenje. Drevi bo celonočno češčenje v stolnici. Vljudno vabljeni! — Prav tako bo drevi celonočno češčenje v cerkvi sv. Družine v Mostah. Na svidenje!

Fantovski odsek Šentpeterske prosvete ima drevi ob 8 sestanek. Kdor sodeluje v Mostah, naj se ob isti uri udeleži vaje v Mostah. Predsednik.

Fantovski odsek Šiška. Drevi ob 8 se zberejo fantje v samostanski dvorani, da se pripravijo za prosvetni dan v Mostah.

Fantovski odsek sv. Jakob ima drevi ob 8 zvečer pri »Zagorec« avoj redni sestanek.

Rezervne žastnike vabimo, da se udeležijo dne 5. septembra t. l. v čim častnejšem številu odkritja epomenika blagopokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju na Rakeku. Zbirališče pred glavnim kolodvorom ob 13.20, odhod vlaka na Rakek ob 13.40. — Udeležba v uniformi z čarpo ali v civilu z društvenim znakom. Znak je dobiti v petek 3. t. m. od pol 6 do pol 7 v društveni pisarni. »Zvezda«, Kongresni trg 1-11. — Zdržuje rezervnih častnikov, Ljubljana.

Lichtenurnov zavod, Ljubljana: Novo šolsko leto: Ljudska šola: 1. septembra: vpisovanje od 8—12, 2. septembra šolska sv. maša ob 8, 3. septembra redni pouk. — Meščanska šola: 1., 2. in 3. septembra: vpisovanje od 8—12 in od 3—5; 9. septembra: šolska sv. maša ob 9; 10. septembra: redni pouk. — Bolj podrobno pri porti. — Notranje gojenke se zamorejo vpisati pisмено.

Podmladek rdečega križa na osnovni šoli Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja priredi v ponedeljek, dne 6. sept. ob 20.30 v dvorani bežigradske osnovne šole koncert v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Na koncertu sodelujejo: godalni kvartet učiteljskih abiturientov, pevski seketet »Mladost« ter instrumentalni in vokalni solisti. Čisti dohodki koncerta so za siromašno bežigradsko šolsko decu. Predprodaja velopnic v bežigradski osnovni šoli.

September—oktober  
10 dnevno zdravljenje  
700 dinarjev  
VSE uračunano: stanovanje vsaka prosti soba na izbiri hrana (v vsaki restavraciji 2 la carte) 2 zdravniška pregleda, od zdravnika oredpisane zdravilne oglikove in mineralne kopelji, velika analiza seči, vse takse, postrežba in pitje zdravilne vode. Moderni komjar. Kavarna. Ton-kino. 500 sob (150 s tekočo vodo). Prospekte in navodila pošilja: Uprava Radenskega zdravilnega kopališča Slatina Radenci (pri Mariboru)

grajske osnovne šole koncert v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Na koncertu sodelujejo: godalni kvartet učiteljskih abiturientov, pevski seketet »Mladost« ter instrumentalni in vokalni solisti. Čisti dohodki koncerta so za siromašno bežigradsko šolsko decu. Predprodaja velopnic v bežigradski osnovni šoli.

II. Vnanja Marijina kongregacija pri uršulinkah v Ljubljani ima jutri na prvi petek ob 6.45 skupno sveto obhajilo. Pridite vse! Voditelj.

Vpisovanje v šolo Glasbene Matice Ljubljanske bo danes in jutri, dnevno od 9 do 12 in od 15 do 17. Vsi upisani gojenci in gojenke naj se zglaze v soboto, dne 4. t. m. popoldne k razdelitvi urnika in sicer: gojenci za klavir ob 15, gojenci za violino ob 16 in gojenci za vse ostale predmete ob pol 17. Vsi v Hubadovi pevski dvorani poslopja Glasbene Matice v Vegovi ulici.

Ponesrečeni v bolnišnici. Zaradi kolesarskega trka se je morala zateči v bolnišnico 28 letna uradnica Zaje Franja iz Višnjegore, stanujoča na Zaloški cesti 13. Na Mestnem trgu je trčila z nekim kolesarjem tako hudo, da se je precej potolčila. — Iz Kamnika so pripeljali v bolnišnico 31 letno delavko Solič Jožefo iz Nevelj pri Kamniku. Soličevi je stroj v tovarni v Kamniku odrezal vse prste na levi roki. — Iz Cerkuice pa je prišel iskat v bolnišnico zdravja 30 letni zidarški delavec Ris Jožef. Padel je s 5 metrov visokega odra in so nevarno potolkel po glavi, dobil pa je tudi hudo notranje poškodbe.

Šolsko leto na trgovskem učilišču »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobraska 15, se prične 14. septembra. Vpisovanje in informacije vsak dan dopoldne in popoldne.

Prof. Karlo Rupel poučuje violino privatno. Miklošičeva 17/II.

Nočno službo imajo: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komatar, Vič — Tržaška cesta.

Ljubljansko gledališče, v sredo 3. septembra: Opera. Sobota, 4. septembra: »Pod to goro zeleno...« Opereta. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Nedelja, 5. septembra: »Ero z onega sveta«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Ponedeljek, 6. septembra: Zaprt. — Torek, 7. septembra: »Cavalleria rusticana«. Izven. Predstava pred Glasbeno Matico. Znižane cene od 20 din navzdol.

## Maribor

Zetev smrti. Umrl so v Mariboru: v pokojni viš. sod. svetnik Ivan Wakonigg, star 66 let; učiteljica Roškar Draga, stara 33 let, ki je umrla v Koprivnici, pa je bila večraj prepeljana v Maribor; Bračko Jakob, občinski delavec, star 60 let; Kurbus Marija, gospodinja, stara 56 let; Schneider Ivan, viničar, star 71 let. Naj počivajo v miru!

Važno za invalide. Mestni vojaški urad poziva vse vojne invalide, priznane in nepriznane, ki bivajo v Mariboru, da se oglašijo v tem uradu, Slomškov trg št. 11. soba št. 3. radi vpisa v evidenco. S seboj naj prinesejo vse invalidske listine.

Izpremembe v avtobusnem prometu. Od 1. septembra dalje ne vozi več v kopališče na Mariborski otok avtobus redno vsake pol ure, kakor doslej, temveč po potrebi, kadar se zbere dovolj kopalcev. Od 7. septembra dalje tudi ne bo več vozil ob nedeljah in praznikih mestni avtobus redno na Pohorje, temveč samo v slučaju, da se pravočasno prijavi dovolj udeležencev.

Kopališče na Mariborskem otoku. S 1. septembrom se uvede v kopališču na otoku celodnevna kopalna tura in veljajo dopoldne kupljene vstopnice ves dan.

Mažjarski gosti, ki so se nahajali na obisku v naših stajarskih kopališčih in v Mariboru, so v ponedeljek zapustili našo državo, pri odhodu pa so poslali brzojavke mariborskemu županu dr. Juvan in Tujskoprometni zvezi. Zahvaljujejo se za prisrčne sprejeme in izraze gostoljubja, katerega so bili povsod deležni.

Testilne tovarne bodo 4 dni počivale. Tekstilno delavstvo mariborskih tovarn bo imelo neprostoletne štiridnevne počitnice. V nedeljo in ponedeljek ter v sredo je praznik, za torek pa se tovarnam ne izplača kuriti kotlov, pa bodo tako štiri dni počivale.

Trgovine v Mariboru bodo v nedeljo ves dan odprte, v ponedeljek, na rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. in v sredo, na praznik Male Gospojnice pa bodo ves dan zaprte.

Največji klopotec Slovenskih gor bo v nedeljo slovesno spustili v tek ob 15 v Rošpohu pri gostilni »Na griču« pri Osetu. Samo ogrodje tega klopoteca tehta 200 kg. Veternece merijo 6 m, rep je dolg 7 m, klavir pa ima 32. Ogrodje je pritrjeno na 8 m visokem in 40 cm debelem stebri. Klopotec je postavil mizarski mojster Unterlehner iz Maribora po načrtih primarija dr. Brezovnika, ki je pred leti na ljubljanskem velesjmu razstavil manjši klopotec, ki pa je vzbujal veliko pozornost. Po mnenju poznavalcev je klopotec »Na griču« največji, ki je kdaj oznanjal jesen v naših gorah. Njegova mogočna pesem bo odmevala v daljavo več kilometrov. Gotovo bo ta slovenjgoriška posebnost privabljala obilo gledalcev.

## Celje

Olepševalno in tujsko-prometno društvo v Celju se najprisrčneje zahvaljuje Združenju trgovcev za mesto Celje za podporo v znesku din 1000

Tujski promet v mesecu avgustu. V preteklem mesecu je obiskalo Celje 1557 tujcev (1145 Jugoslovancev in 412 inozemcev, med njimi 555 izletnikov), v juliju je obiskalo Celje 1447 oseb, v lanskem avgustu pa 1782 oseb.

## KINO METROPOL

Danes: »Antonio Adverso« — carjev pustolovec. Zaradi izredne dolžine filma (3700 m) predstavi samo ob 16.15 in 20.30.

Odvetnik g. dr. Ogrizek zapustil bolnišnico. Pred nedavnim časom smo poročali, da si je odvetnik g. dr. Ogrizek pri padcu zlomil nogo in je bil do sedaj v bolnišnici. V torek popoldne pa je zapustil bolnišnico in bo sedaj že zopet sprejemal stranke.

Dr. Jože Flajs zopet redno ordinira.

# Velike nagrade za obiskovalce novinarske razstave

Uprava »Slovenca«, »Slovenskega doma«, »Domoljuba« in »Bogoljuba« bo razdelila med obiskovalce razstave slovenskega časopisja na ljubljanskem velesjmu

## 460 nagrad

Dala bo:

10 obiskovalcem »Slovenca« celo leto brezplačno  
20 obiskovalcem »Slovenca« 6 mesecev brezplačno  
100 obiskovalcem »Slovenca« 1 mesec brezplačno

★

10 obiskovalcem »Slov. dom« celo leto brezplačno  
20 obiskovalcem »Slov. dom« 6 mesecev brezplačno  
100 obiskovalcem »Slov. dom« 1 mesec brezplačno

★

100 obiskovalcem »Domoljuba« celo leto brezplačno

★

100 obiskovalcem »Bogoljuba« celo leto brezplačno

★

Nagrajence bo določil žreb.

## Pogoji:

1. Vsakdo, ki se hoče udeležiti nagradnega žrebanja, mora obiskati paviljon, v katerem razstavljajo podjetja, ki so v okvirju K. T. D. in kjer bo vsakdo lahko dobil obširen pregled vsega našega tiska, zlasti »Slovenca«, »Slovenskega doma«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«.

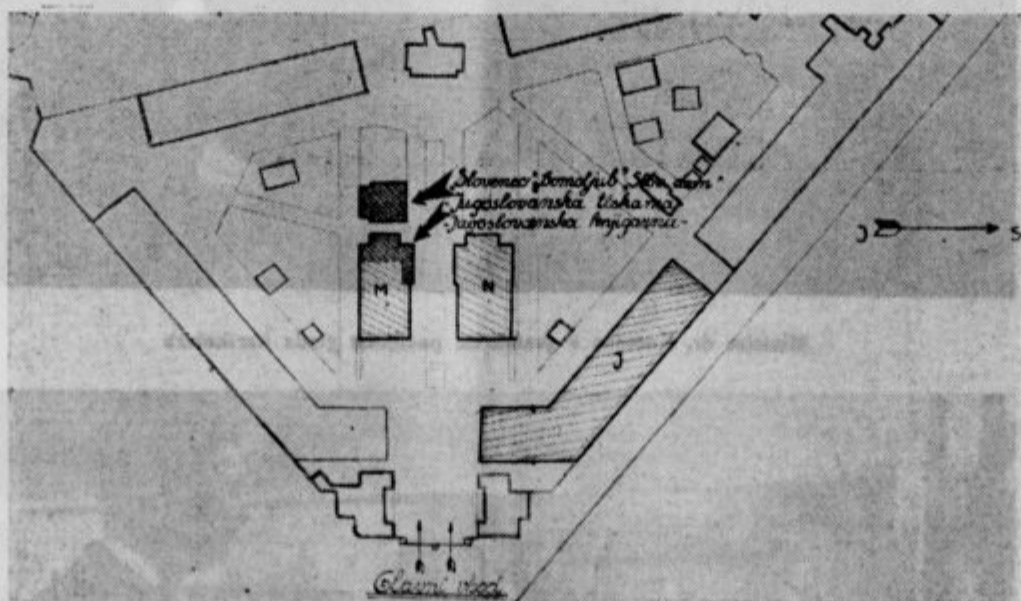
2. Kdor hoče sodelovati pri žrebanju, mora kupiti en izvod časopisov, ki bodo v našem paviljonu naprodaj.

3. Obenem s kupljenim časopisom bo prejel vsakdo brezplačno krasen prospekt z lepimi slikami v bakrotisku, ki ga je natisnila Jugoslovanska tiskarna. Prospekt bo opremljen s številko in z žigom naše uprave in ga je treba dobro shraniti. (Nenumeriran prospekt bo na razpolago tudi drugim obiskovalcem naše razstave.)

4. V nedeljo 19. septembra bomo objavili izžrebane številke in vrste nagrade. Kdor bo imel na svojem prospektu izžrebano številko, naj prospekt s svojim natančnim naslovom pošlje na »Propagandni oddelek Slovenca« v Ljubljani, nakar mu bomo list takoj začeli pošiljati. Onim, ki so že naročniki naših listov, pa bodo izžrebani, bomo odgovarjajočo naročnino knjižili v dobro.

Uprava

»Slovenca«, »Slovenskega doma«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«.



Na sliki vidimo tloris razstavnega paviljona podjetij, ki so v okvirju KTD (časopisni konzorcij- tiskarna in knjigarna) in prostora v paviljonu M, kjer bo klisarna Jugoslov. tiskarne v obratu

## »Slovenčeva« ekspozitura

na velesjmu pri glavnem vrodu na levo posluje v vseh panogah uprave časopisov »Slovenca«, »Slovenskega doma«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«. Sprejemala bo naročnino in oglase za vse navedene liste in dajala vsa tozadevna pojasnila. Na razpolago bodo vsak dan vsi navedeni časopisi.

## Vsa naročila

(naročnina in oglasi) za naše liste »Slovenca«, »Slovenski dom«, »Domoljuba« in »Bogoljuba« se sprejemajo na velesjmu v našem paviljonu poleg paviljona M. Ondi so vam na razpolago tudi vsi navedeni časopisi. Istotam dobite vse informacije, tičeče se naročnine in oglasov.

# Starostno zavarovanje delavcev

8. 1. septembrom 1937 se prične izvajanje zavarovanja za onemoglost, starost in smrt.

## I.

**Kdo bo zavarovan za onemoglost, starost in smrt?**

Praviloma se bo izvajalo zavarovanje za onemoglost, starost in smrt za vse osebe, ki so zavezane zavarovanju za bolezen, vendar z naslednjimi izjemami.

Od dolžnosti zavarovanja za onemoglost, starost in smrt so izzele osebe:

1. ki so dne 1. septembra 1937 že dopolnile 70. leto starosti;

2. osebe, ki bodo prejemale 1. septembra od države, samoupravnih teles, iz fondov in naprav javnopravnega značaja ali od Pokojniškega zavoda rento vsaj v znesku 1500 dinarjev na leto;

3. osebe, ki so zavarovane pri Pokojniškem zavodu za nameščence v Ljubljani.

Delodajalci morajo zato prijaviti uradu pravočasno, najkasneje pa do 1. septembra vse one osebe, ki so pri njih zaposlene, pa so že prekoračile 70. leto starosti, kakor tudi osebe, ki bodo 1. septembra prejemale rento od ene gori navedenih ustanov. Te prijave so potrebne zaradi tega, da zanje urad ne bo predpisoval prispevkov.

Za osebe, ki so zavarovane pri Pokojniškem zavodu za nameščence v Ljubljani, bo Pokojniški zavod sam predložil Okrožnemu uradu prijavo in za prijave teh oseb ni treba skrbeti delodajalcem.

Prijave glede starosti in uživanja pokojnine naj delodajalci izvrše tako, da bo urad lahko na podlagi poslanih podatkov v svojih evidencah to dejstvo zabeležil.

Izrečno pa pripominjamo, da morajo to delodajalci prijaviti, ker sicer po uredbi urad ne sme vrniti delodajalcu prispevkov, ki se bodo predpisovali, ker ni bil podan pravočasno dokaz o tem, da je v bolniško zavarovanje prijavljena oseba izzele od dolžnosti zavarovanja za onemoglost, starost in smrt.

Osebe, ki so pri Okrožnem uradu že zavarovane, ni potrebno samo zaradi zavarovanja za onemoglost, starost in smrt ponovno prijavljati.

## II.

**Izvetje iz zavarovanja za onemoglost, starost in smrt je treba dokazati z listinami.**

Uredba zahteva tudi, da delodajalci dokažejo z izkazili, da je oseba resnično izzele iz zavarovanja, bodisi ker je stara nad 70 let, bodisi da uživa starostno preiskrbo. Kot dokaz teh činjenic morajo delodajalci predložiti bodisi izpisek iz rojstne knjige, domovnice ali drugačno uradno dokazilo. Ravno tako je treba priložiti odlok o pokojnini in potrdilo ustanove, ki jo izplačuje, da oseba še prejema pokojnino.

Prijav glede izvetja iz zavarovanja za onemoglost, starost in smrt Okrožni urad ne bo upošteval, ako se istočasno s prijavo ne bodo uradu predložila omenjena izkazila.

## III.

**Pravilno izpolnjevanje prijavnice.**

Točno in zanesljivo izpolnjena prijavnica za člana bo za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt še neprimerno bolj važna, kot je za zavarovanje za bolezen in nezgode.

Prosimo, da so vsi podatki na prijavnici člana točni, zanesljivi in da je posebno zanesljivo zabeleženo rojstno in rodbinsko ime. Prosimo, da se preveri, bodisi po krstnem ali poročnem listu točno, kako se prijavljena oseba piše, kdaj in kje je rojena. Urad upa, da bo zadovoljna le ta prijava za to, da se bo lahko ugotavljala še po več letih identiteta posameznega delavca. Nerač bi urad zahteval drugačnih sankcij, da se identiteta delavca zanesljivo določi.

Ko se izpolnjuje prijavnice, naj se ti podatki ne pišejo zgolj po delavčevi napovedi.

Napačne in netočne prijave bodo povzročale delavstvu veliko, mnogokrat tudi nepopravljivo škodo. In tudi zaradi čim manjših upravnih stroškov moramo zabičavati vsem onim, ki bodo imeli posla s starostnim in onemoglostnim zavarovanjem, da ni vseeno, kako zapišejo kretno in rojstno ime in druge podatke.

## IV.

**Polovico prispevka za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt sme delodajalec odtegniti od delavčeve mezd.**

Prispevki za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt se bodo predpisovali s skupnim plačilnim nalogom. Zato se bo plačilni nalog temu primerno preuredil.

Prispevek za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt se mora plačevati po zavarovani mezd in znaša tedensko 18% zavarovane mezd. Prispevek znaša torej 3% dnevne zavarovane mezd. Tudi prispevke za zavarovanje za starost, onemoglost in smrt mora plačevati delodajalec, sme pa polovico prispevka odtegniti ob prvem izplačilu od delavčevega zaslužka, kasneje pa le, ako še ni

minul 1 mesec od dotičnega izplačila, če je prejemal delavec plačo na dan, ali na teden, odnosno nista minula dva meseca, če je dobival nameščene plačo ali mezdo mesečno.

Važno je tudi še, da se prispevki za starostno zavarovanje ne pobirajo za čas, dokler je zavarovanec zaradi bolezni za pridobitno delo nesposoben.

## V.

**Prijavite vse zaposlene osebe!**

Prav posebej pa velja povedati še to: če je doslej radi neprijave posameznega delavca ostal brez prispevkov urad, ni trpel delavec nobene škode. Odslej pa bo tako, da bo delavec brezpogojno prikrajšan na stare dni ali pa v onemoglosti za vsak dan, za katerega ni bil prijavljen. Opust prijave pomeni v vsakem primeru brezpogojno znižanje starostne in onemoglostne rente.

Radi nekaj dinarjev pa ne smemo zniževati rent in podpor našemu delavstvu.

Podrobnejša pojasnila in navodila o novem zavarovanju pa vsebuje brošura »Zavarovanje za onemoglost, starost in smrt«, ki jo je založil Okrožni urad za zavarovanje delavcev in se po 2 din prodaja pri uradu in uradovih ekspoziturah.

**Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani.**

## Povišanje prispevkov za Borze dela

Po zakonu o zavarovanju delavcev, kakor tudi po naredbi ministra za socialno politiko in narodno zdravje z dne 2. aprila 1932 (Službene novine z dne 18. aprila 1932) in po naredbi o preskrbo-

# Stražnik.....

je vedno na svojem mestu, ponoči in v megli, burji in dežju. Prehlada in utrujenosti ga varujejo



**PALMA**  
GUMI-PODPETNIKI  
JUGOSL. IZDELEK.

Dobe se pri vsakem cevjarakem mojstru!

vanju nezaposlenih delavcev in nameščencev z dne 15. decembra 1935 je znašal prispevek za javne borze dela tedensko 3,6% enodnevnih zavarovanih mezd.

Sedaj pa je na predlog Osrednjega odbora za posredovanje dela z dne 23. aprila 1936 minister za socialno politiko predpisal nov način računanja teh prispevkov, in sicer v tem smislu, da znaša od 1. septembra dalje prispevek za Borze dela eno petino prispevka za bolniško zavarovanje delavstva. Za predpis prispevkov veljajo isti predpisi, ko za ostalo socialno zavarovanje. Prispevke pobira Osrednji urad obenem z ostalimi socialnozavarovalnimi prispevki.

**Konkurz** je proglašeno o imovini Feldmana Eduarda, bivšega trgovca v Buchenleinu pri Meši, sedaj neznanega prebivališča. Prvi zbor upnikov 11. septembra, oglasiti se je do 25. septembra, ugotovljeni narok 11. oktobra.

**Pogajanja z Nemčijo in Francijo.** Dne 10. t. m. se začne pogajanja z Nemčijo v Dubrovniku, dne 13. septembra pa s Francijo v Parizu.

**Slavski, d. d.** za gozdno industrijo v Zagrebu. Računski zaključek za 1935/36 izkazuje pri glavnici 15,0 milij din izgube 0,6 milij din. Bilančna vsota 70,04 (69,2) milij din.

## Borza

Dne 1. septembra 1937.

### Denar

V zasebnem kliringu je danes na naših borzah ostal neizpremenjen angleški funt, in sicer na 237,20—238,80.

Avstrijski šiling je v Ljubljani narasel na 8,41—8,51, v Zagrebu na 8,40—8,50, v Belgradu na 8,35—8,45.

Grški boni so beležili v Zagrebu 29,90 blago, v Belgradu 30,10 denar.

Nemški čeki so ostali v Ljubljani neizpremenjeni na 12,87—13,07, v Zagrebu na 12,865—13,065, za konec septembra in oktober so beležili 12,96 blago, v Belgradu so beležili 12,85—13,05.

Skupni devizni promet je znašal v Zagrebu 2,427,608 din, v Belgradu 3,921,000 din. Efektni promet je dosegel v Belgradu 687,000 din.

**Ljubljana — tečajji s primom.**

Amsterdam 100 h. gold.	2394,91—2409,51
Berlin 100 mark	1743,78—1757,66
Bruselj 100 belg.	731,44—736,51
Curij 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	215,36—217,42
New York 100 dolarjev	4309,76—4346,07
Pariz 100 frankov	162,10—163,60
Praga 100 kron	151,54—152,64
Trst 100 lir	227,94—231,08

Curij, New York 435,625, Pariz 16,285, Berlin 175,05, Amsterdam 240,20, Bruselj 73,375, Milan 22,95, Kopenhagen 46,55, Stockholm 111,50, Oslo 108,675, Helsingfors 9,565, Praga 15,21, Budimpešta 86,25, Belgrad 10, Bukarešta 3,25, Carigrad 3,80, Atene 3,95, Dunaj 80,45 (82,19), Varšava 82,35, London 21,64.

### Vrednostni papirji

**Ljubljana.** 7% invest. posojilo 90—91, agrarji 53—54, vojna škoda promptna 408—409, begluške obveznice 75—78, 4% severni agrarji 51—53, 8% Blerovo posojilo 93,50—94,50, 7% Blerovo posojilo 84—85, 7% posojilo Drž. hip. banke 99—100, Trboveljska 240—260.

**Zagreb.** Državni papirji: 7% invest. posojilo 90 denar, agrarji 53,50—54, vojna škoda promptna 407—408 (407), 4% sev. agrarji 52,50 denar, 8% Blerovo posojilo 93,75 denar, 7% Blerovo posojilo 84,50 denar. — Delnice: Narodna banka 7,150 denar, Priv. agrarna banka 196 denar, Trboveljska 265 blago, Gutmann 50—51, Osij. livarna 200 blago, Osij. sladk. tov. 195 blago, Dubrovačka 390—425, Jadr. plovidba 405 denar.

**Belgrad.** Državni papirji: agrarji 53,25 denar, vojna škoda promptna 408—408,50 (408,50), 407,50 do 408, dalmatinski agrarji 75—75,50, begluške obveznice 77—77,50, 4% sev. agrarji 52,50 denar, 8% Blerovo posojilo 93,50 denar, 7% Blerovo posojilo 84,75—85,25, 7% stab. posojilo 92 denar (92). — Delnice: Narodna banka 7,280 denar, Priv. agrarna banka 196—197 (mali komad).

### Žitni trg

Novi Sad. Vse je neizpremenjeno. — Promet srednji.

# Kulturni obzornik

## Filmsko delo Maksa Reinhardta

Po mojem mišljenju je film samo veja gledališča. Deblo je in ostane gledališče, zelo močna in plodna veja tega debila pa je film, ki danes morda še meče na deblo nekako senco... V Ameriki ni za umetniško delo nobenih meja; tam so možnosti, ki bi jih v Evropi ne bilo mogoče ustvariti.

S temi besedami je veliki mojster modernega evropskega gledališča, Max Reinhardt označil položaj, v katerem je danes film in filmska produkcija. Ta položaj je ni več podoben razpotju, marveč je že preko tega in sicer se je premaknil v boljše, v pozitivnejšo smer, to je, proti umetnosti.

Vsaka umetnost doživlja preobrate, pretrese, komercializacijo, šabloniziranje in podrejevanje zgolj koristnostnim ciljem, pada zaradi tega tu in tam v obrt. Do tega pride ponavadi v dobi precejšnje višine in po doseženih prvih ciljih tedaj, ko ne moremo govoriti več o začetkih te ali one umetnostne panoge, marveč prej o bližajočem se zatonu.

Pri filmu je bil ta razvoj drugačen. Brata Lumiera sta sama svojemu tehničnemu izumu odkrivala vsako umetniško vrednost in bodočnost. Film je bil v svojih začetkih posel, trgovina, sejmska privlačnost za preprosteže, poceni odhiti. O umetnosti v njem ni bilo sledu, kljub temu, da je tehnično izpopolnjevanje že samo po sebi začelo v film prinašati zunanje estetske momente. »Umetniška« je začela postajati v njem najprej fotografija, oblika in to davno pred vsebino.

Naveličanost, ki se je začela pojavljati zaradi vsebinske plehkosti in ponavljanja motivov v povprečnem občinstvu po eni strani, po drugi pa vse bolj rastoči odpor resnih, umetniških, literarnih in razumskih krogov proti filmski plaži, ki je poneumnjevala množice in jim moralno ter estetsko škodila — vse to je vodilo ljudi v filmu zadnja leta sililo na razmišljanja, kako filmski panogi pomagati iz krize. Ker so bile z zvocnim in barvnim filmom za nekaj časa dosežene vse tehnične možnosti, je bilo jasno, da se film mora preusmeriti in precsonovati vsebinsko.

Za to je bilo potrebna dvojnega: dobiti za film bodisi novih, umetniško pisanih predlog, bodisi filmsko prikazati stare ali novejšje mojstrovine iz svetovne književnosti. Za pravilno in umetniško doraslo filmsko prikazovanje teh umetnin pa je bilo treba ljudi, umetnikov po starih pojmi, ki pa poznajo vse izrazne zahteve in možnosti nove umetnostne panoge, filma. Ti in taki ljudje so igralci, še bolj pa oblikovalci — režiserji. Zvočni film je prinesel vse polno novih izraznih, oblikovnih zahtev za filmskega igralca. Prinesel je potrebo po kulturni glasu in zvoka sploh. Tej potrebi pa so mogli čez noč ugoditi edino gledališki igralci. Gledališče je odločno poseglo v filmsko snovanje. Novi literarni vsebini niso več odgovarjali navadni režiserski rokodelci, treba je bilo umetnikov.

Filmske družbe so si najprej zagotovile te. Pri tem se je začela tekma za pridobivanje umetnikov, odločali so milijoni, kakor pri filmu sploh. Za film je bil največji umetniški uspeh v tem, da se je zanj pred tremi leti izrekel nesporno največji sodobni gledališki ustvarjalec Max Reinhardt. Njegov pristank je pomenil novo dobo v splošnem razpoloženju do filma. Reinhardt, ki ga je vzela za svojega prvega režiserja ameriška Warner-Bros-ova družba, je hotel svojo vero

v umetniško poslanstvo filma dokazati takoj z velikim delom: začel je pripravljati za film morda najtežjo in najneuprizorljivejšo Shakespearjevo komedijo »Sen kresne noči«. Imel je na razpolago denar, iznajdbe in ljudi. Svet ni veroval v filmskega Shakespearja. Preveč je bilo nemških in evropskih razočaranj s poskusi za predelavanje velike umetnosti v film.

Ko je »Sen kresne noči« po svetovni premijeri na salzburskih slavnostnih igrah začel svojo pot po svetu, ni s svojo blestečo režijo, z močstrsko ilustrirano fantastiko Shakespearjeve zgodbe, s spoštljivim in zvestim ohranjanjem literarnih in gledaliških vrlin, sveta, to je množice, le očaral, marveč jih je prepričal, da je film lahko še nekaj drugega, neskončno višjega, vrednejšega in za človeštvo pomembnejšega kakor je pa po večini bil in je še. »Sen kresne noči« v filmu je dokazal, da film ni sovražnik ali okrnjevalec literarne in dramske umetnosti, marveč da jo izpopolnjuje, da jo s svojimi tehničnimi možnostmi ponazoruje pristneje in učinkoviteje kakor katerokoli drugo izrazno sredstvo. Reinhardt je ljudi in kritike s tem delom prepričal, da je film panoga gledališča, sicer mehanizirana, a prav zaradi mehanizacije tehnično in fantazijsko bolj izpopolnjena, učinkovitejša in širši množicam dostopnejša panoga gledališča.

Uspeh prvega Shakespearja v filmu je sprožil močno stremljenje po vsebinski preusmeritvi filma. Družbe so se začele zanimati za velike literarne tekste; za »Snom« sta prišla prav tako prepričljiva »Romeo in Julija«, prišel je Tolstoj, Wilde, Ibsen, Hauptmann, Gorki in drugi. Obeta se doba velike literature v filmu, vsaj programi ameriških in francoskih družb kažejo na to. S to razveseljivo preusmeritvijo v filmu je neločljivo zvezano tudi ime in delo Maxa Reinhardta, ki je po prvem uspehu ostal filmu zvest.

**PONOČI**

**PODNEVI DELUJEJO NAŠI INSERATI**

**ZATO OGLAŠUJTE V NAŠIH DNEVNIKIH IN TEDNIKU:**

**SLOVENEČ SLOV. DOM DOMOLJUB**

**ZAČUDENI BOSTE NAD UČINKOVITOSTJO NAŠIH INSERATOV!**

# Ognjenik in revolucija

Sredi otoka Jave stoji ognjenik Merapi. Na njegovih obronkih bivajo ljudje, saj so ti obronki celo najrodovitnejši deli Jave. Ko sem pred tremi leti prispel na Javo (pripoveduje nek raziskovalec tistih pokrajin), je ognjenik spet začel bruhati. Kar ves je bil vznurjen in od časa do časa so navpično sfrčali v nebo neznanski oblaki dima.



Japonski poslanik v Londonu Šiguru Josida (na levi) in kitajski poslanik Kvo-Tai-Ci (na desni). Oba vsa v skrbeh odhajata od zunanjega ministra Edena

Holandski letalski častniki in guverner so prišli gledat to »strahotno lepoto«. Mi, Evropanci, smo se tudi pripeljali tjakaj in si bolj iz dalje ogledovali nemirni ognjenik, saj na Javi ni kar nič varno hoditi v bližino vulkanov.

Nek starejši letalski stotnik je dejal čez čas: »Zoper to ne moremo ničesar ukreniti; je pač stvar prirode. Žal, pa drugi ljudje ne mislijo tako.«

Začuden sem se ozrl vanj. »Ali bodo potresi?« — »Potresi? Ne —, pač pa revolucija. Tukajšnjim, vedno nemirnim domačinom, je izbruh Merapija vedno poziv bogov, naj se otrasejo jarma toli zasovraženih Evropevcov. — Pa saj boste videli!«

Točno čez šest dni za tem smo dobili v Batavijo prva poročila. Brzovlaki niso več vozili; avtobusne proge so bile ustavljene; več ko šestdeset postaj v notranjosti dežele ni imelo nobenih zvez z Batavijo. — Iz ognjenika Merapi se je razlila lava v širokih tokih v dolino in je uničila vse — ljudi, živali, njive. — In krogi in krogi je bila po vsej deželi — revolucija.

## Prva letala

Ko sem hotel v nedeljo ob petih zjutraj odjezditi k nekemu znancu, mi je dejal podčastnik

pri straži: »Na lastno odgovornost grestel. Če se v 24 urah ne vrnete, vas ne bo nihče iskal.«

Počasi sem jezdil navkreber skozi gozd, ko me je preplašilo bobnenje sedmih letal, ki so plula v notranjost dežele. Prav nizko so letela, tako da sem mogel dobro videti bombe pod letali. Torej je vendarle rest Sledil sem jim s pogledom, izginila so proti Buitenzorgu. Prejšnji večer je bil nekdo pravil, da je vse obrežje od Sindangbaranga do Djokjakarte ena sama revolta. To je bila huda zadeva, saj so bili naši farmarji vsi ondi na svojih posestvih in niso mogli bežati drugam ko na morje. Za vse pa vendar ni bilo dovolj ladij na razpolago.

K svojemu znancu svedca nisem prijahal. Nek poročnik mi je nujno svetoval, naj se vrnem, zakaj, vsa Batavija je bila daleč naokoli obdana s kordonom vojakov. Zadeva je bila resna. Še celo vražje resna! Počasi sem se vračal v mesto.

## Oblasti niso priljubljene...

Šele v tistih dneh sem spoznal, da so Malajci popolnoma drugačni, kot so ljudje v angleških kolonijah. Doživel sem bil tri revolucije v Rodeziji in eno v koloniji Kanya. Uporniki so odkrito nastopali proti nam, tako da smo se mogli braniti. A Malajci so taki, da rajši na skrivaj napadajo sovražnike.

Takrat je bil prišel v naš klub nek višji holandski uradnik, ki se je jako hudoval na razmere v deželi.

Iz njegovega pripovedovanja smo posneli, da je imel nalog, naj se z ladjo holandske ladjedelake družbe pripelje v Singapore. Slučajno je bil tudi v francoskem delu vzhodne Azije izbruhil upor in tujske legije so imele dosti opravka, da so bile kos razmeram. Visoki uradnik ni bil prispel v Singapore. Dan kasneje, ko je ladja odplula iz Batavije, se je v trebuhu ladje razpočil velik zaboj in — več ko 250 strupenih kač, vse sestradane in polne strupa, so prilezle iz njega! Videti je bilo, da so te živali dali v zaboj nalašč za uradnike na ladji. Nekaj kač je možko pobilo; ker so se pa druge skrivale, ni hotel kapitan prevzeti velike odgovornosti za svoje potnike — in je obrnil ladjo. Kasneje sem videl omenjeni parnik daleč zunaj na morju. Dve barki policistov sta se odoeljali k njemu. Policisti so imeli na glavah zaščitne košare,

na nogah močne skornje in usnjate rokavice na rokah.

Ree je — oblasti pri domačinih niso priljubljene —, a to je bila pač »peklenska šala«, ki bi bila mogla umoriti mnogo nedolžnih ljudi!

## Vse lepo mirno...

Eno je treba priznati holandskim oblastem —, da jako mirno ravna. Če izbruhne v kaki angleški koloniji revolucija —, je vse razburjeno in vse teka zaskrbljenih obrazov okoli. Tu nismo nič takega opazili — in vendar je bila nevarnost jako huda. Vesti, ki so vsak dan prihajale, so bile vse prej ko pomirljive. Carodeji pa so ljudstvo nenehoma ščuvali.

Prav tedaj, ko smo se v klubu menili o najgroznejših dogodkih, je guverner priredil vrtno veselico. Bil je sam navzoč na veselici in je bil jako miren, zelo ljubezven in — je zelo pomirljivo vplival na nas vse. Da se je sedem bataljonov pehote borilo zunaj v najhujših bitkah z uporniki; da je 22 letal noč in dan z vžigalnimi bombami okrožalo in obmevalo vasi in ekušalo spraviti ljudi k pameti; to smo zvedeli šele potem, ko je bilo že vse končano. Vsakdo pa je skrivaj prosil Boga, naj Merapi že vendar neha bljuvati, zakaj, dokler je ognjenik bruhal, ni bilo niti misliti na konec revolucije.

V tistih dneh so prihajali tudi prvi begunci v mesto in so jih v okolici namestili v šotore. Pojedini farmarji so prihajali tudi v klub in kar so pripovedovali, je bilo naravnost strahotno. Malajci niso v razburjenju nič več ljudje, ampak so ko satani. In okrutosti in grozovitosti, ki jih počenjajo ob takih prilikah, zasencijo celo najostudnejša grozodejstva Mongolov.

Sedmega dne je priplulo deset letal iz vzhodnih delov Jave. Poveljniki letal so pripovedovali, da so sultani iz Seerakarte in Djokartarta zločince — spravili k pameti.

Potem smo zopet sprejeli vesti, da prodira pehota s pomočjo letal v dolgih vrstah proti obrežju in da vsak dan polovi na stotine upornikov in jih izroča oblastim.

In slednjič — je vso deželo spreletela vesela vest: Merapi je nehal bruhati — in ob isti uri — ni bilo nobene revolucije več.



Skrivnostna, toliko slavljena filmska zvezda, Švedinja Greta Garbo, ki se doslej še ni omožila, dasi venomer pišejo listi, da se bo. In se je oglasila vest, da se omoži in da vzame za moža dirigenta filadelfskega simfoničnega orkestra, Poljaka Leopolda Stokowskega

## Samo številke iz bilanc filmskih podjetij ocenjujejo film. igralce

Zato filmski umetniki z nemirnimi srcem zasledujejo temperaturo blagajn na Broadwayu; tam namreč kažejo najnovejše filme. Zadnji je dosegel blagajniški rekord Robert Taylor, ki je prekosil vse svoje tovaršice; vendar ni dosegel vsote Clark Gable, ki je še vedno največji blagajniški umetnik v Ameriki.

Clark Gable ima samo enega konkurenta, oziroma konkurentinjo, — malo Shirley Temple. Do zadnjega časa sta hodila Clark Gable in Shirley, kar se tiče dohodkov blagajn z Broadwayske ceste, »ramo ob ramo«, nedavno pa je Shirley Temple vendarle dosegla rekord in potokla Clark Gablea.

Ta zanimiva tekma obeh slavnihih tekmovalcev, ljubljena ženska sveta in ljubljene širokih mno. žic, je prisilila ravnatelj filmskih podjetij na kompromisno rešitev, da bosta namreč v enem filmu nastopila oboja največja »blagajniška« umetnika. Toda tu so naleteli na težave, ki nanje niti od daleč niso mislili. Izkazalo se je namreč, da tako Shirley Temple kakor Clark Gable hočeta igrati glavno vlogo!

## Miki-miška, božanstvo Hindov

V Negri Sembilan na Malajskem polotoku stoji v hindujskem templu med kipoma bogov Višnu in Subramana hip znane miške Walta Disneya »Mickey Mouse«. Med svečanostmi se vrstijo množice vernikov in poklekujajo pred podobami svetih živali (slonov, krav, opic itd.) in zadnje čase tudi pred kipom miške »Mickey Mouse« s smešnim zavahanim smrkom in repkom...

Ta novica se je zdela najprej le dobra potegavščina, pozneje so pa očitvidci iz Kalkute potrdili to vest. Na Malajskem polotoku je — kakor po vsej Indiji — razširjeno čiščenje živali, katerih galerija je bila povečana z »junakinjo« ameriških risanih filmov.

# Za slovo - strupa v vino

Njej je bilo ime Ilona, njemu pa Janoš. On je bil poduranič v banki, ona pa strojepiška v neki pisarni. »Hodila« sta več let skupaj, dokler se njegova ljubezen ni nekega dne ohladila. Drugo dekle je prišlo na njegovo pot, dekle z doti in se je hotel oženiti z njo. Janoš je torej Iloni razložil, da morata končati. Ker je bil kavalir, se je pa še dogovoril, da bosta imela za slovo v nekem lepem kraju zunaj med hribi še majhno pojedino.

Ko sta se najedla in je prišla odločilna minuta slovesa, je Ilona potegnila iz torbice zaprto pismo in ga je dala Janošu, rekoč: »Preberi ga, ko boš že doma!« To rekši, je stopila v avto in se odpeljala.

Navzlic vsem moškim čednostim je pa Januša je premagala radovednost. Ni čakal, da bi bil že doma, ampak je odprl pismo že koj na cesti. V pismu so bili samo trije stavki: »Medtem ko sva

jedla, sem v vino stresla počasi učinkujoč strup. Čez dve uri bova oba mrtva. Zbogom...«

Janoš je prebledel ko smrt. Z drhtečim glasom je poklical avto in je soferju obljubil posebno napitnino, če ga čim najhitreje prepelje na reševalno postajo. Ondi je na kratko povedal svojo nesrečo in je zdravnike za božjo voljo prosil, naj ga rešijo. Zdravniki so storili, kar so le mogli. Takoj so mu izprali želodec in dali Janošu tudi jako močno odvajalno sredstvo. Po naglem in tako temeljittem zdravljenju je bil Janoš sicer jako oslabljen, toda zavest, da je ostal živ, ga je spomnila, da je tudi Ilona zapisana smrti. Zatorej je šel na policijo, povedal kako in kaj in je prosil, naj oblasti kaj ukrenejo.

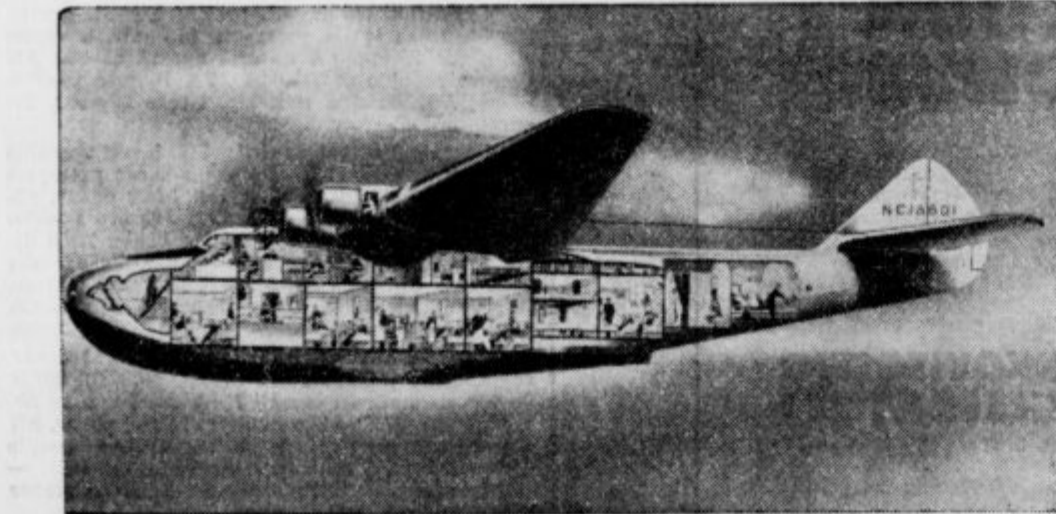
Takoj je odšel z njim detektiv na Ilonino stanovanje, kjer je bilo videti, da že vse spi. Oba sta bila razburjena in sta razbijala po vratih, kolikor sta le mogla. Slednjič je prišla Ilona in se vsa zaspana pritoževala, zakaj ji kalijo nočni mir. Ko je slednjič razumela, zakaj da je nekdo od policije tukaj in sicer zato, da bi jo rešili, se je na ves glas zagrohotala in povedala, da se je v pismu samo norčevala. »To sem bila temu gospodu, ki me je zapustil, vendar dolžna storiti, ali ne?« je rekla in zaloputnila vrata pred nosom detektiva in Janoša, ki je kar omedleval od slabosti radi ponovnega prerojenja.

To se je zgodilo v avgustu 1937 v Budimpešti.

## V tekmi za „kolosalnostjo“ je Schacht premagal Göringa

Nemci imajo posebno veselje nad vsem, kar je »kolosal«; radi gledajo spomenike in poslopja, ki jih odlikujejo velike mere. Nedavno je general Goering dokazal ta svoj okus in ljubezen do velikih dimenzij z gradnjo ministrstva za letalstvo, ki je največja tovrstna stavba na svetu (420.000 kubičnih metrov).

Toda v tej tekmi je bil Goering premagan od Schachta. Minister nemške državne blagajne je začel graditi velikansko banko, s katero bo daleč prekosil gradbo ministrstva za letalstvo. Površina zemljišča, ki bo za temelje zgradbe, zavzema 120 tisoč kvadratnih metrov. Ta stavba bo stala nad Sprevo, zato morajo opraviti velikanska dela v globini 13 metrov pod koritom reke, da bodo preprečili morebitno poplavo podzemlja te ogromne stavbe. Za temelje so porabili 4000 ton jekla, za ogrodje (skelet) pa 20.000 ton.



Nov leteci hotel. Ze več ko leto dni gradi neka ameriška letalska tvornica šest novih orjaških letal, ki bodo v 24 urah prepeljala po 50 potnikov iz Amerike v Evropo

# Neprijetne posledice plemenskega križanja psov-bernardincev

V Švici že dalj časa vlečejo po časopisih debato o slavnihih psih-bernardincih s prelaza Sv. Bernarda. Ta diskusija, v kateri so podajali izjave slavni dresserji, se je začela o binkoštihi, ko so psi iz samostana Sv. Bernarda do smrti ogrizli hčerko švicarskega zdravnika dr. Bremonda (o čemer smo v listu že poročali). »Journal de Geneve« prinaša točno poročilo, ki ga je napisal oče nearečne deklice. Mala Marijana je šla v spremstvu tovaršice

in svojega očeta smučat v okolico samostana na prelazu Sv. Bernarda. Ne daleč od hospica so jo napadli psi-bernardinci in jo ogrizli do smrti, preden je mogel kdo prihiti na pomoč. Ta dogodek je izzval povsod, posebno v Švici, veliko vznemirjenje, kajti dobre lastnosti psov bernardinske pasme so zgodovinsko znane. Stoletja že rešujejo onemogle popotnike in se odlikujejo z mirnostjo in krotkostjo. Zato je tembolj nerazumljivo, kako da so napadli deklico, ki je bila popolnoma brez vsake obrambe.

Natančnejša poizvedovanja so dognala, da žalostni primer hčerke dr. Bremonda ni osamljen. V zadnjih desetletjih so beležili nekoliko podobnih slučajev, vendar pa so bili napadeni le moški, ki so imeli orožje in so se z njim ubranili psom.

Po daljših študijah in raziskovanjih je dr. Bremond dognal, da danes v samostanu Sv. Bernarda nimajo nič več pravihi psov čiste bernardinske rase. V drugi polovici 19. stoletja so jih namreč križali z neko drugo pasmo, kar je zelo slabo vplivalo na njih značaj.

Ti psi so sedaj še nevarnejši, ker vsi mislijo, kako so neizmerno krotki in potrpežljivi, kar pa v resnici niso.

Dva prijatelja sta se vozila v natrpanem vlaku in eden od njiju je imel oči zaprte. »Kaj ti je, Marko?« je dejal oni drugi, »ali se mar ne počutiš dobro?«

»Ne, nič mi ni, ampak ne morem gledati, da mora ona stara ženica tamle stati, med tem, ko mi sedimo.«



Zobozdravnik: »Ali se mo res nič več ne spominjaš, kako ste me v šoli vedno vsi mučili?«



Okrog Santandra: porušeni most na cesti med Castro Urtalesom in Santandrom

# Otvorjamo jesensko sezijo

pripravili smo

## Damam

najodličnejšo izbero plaščev in oblek od preprostih do velemestnih modelov



## Gospodom

odlično krojene obleke iz najmodernejšega blaga, površnike in suknje

Oblečeni boste okusno, moderno in poceni!

# Moda F. Lukič, Stritarjeva

## Spot

Kdo je doslej preskočil 2 m?

- 2.09 Walker (Amerika), svetovni rekord.
- 2.07 Johnson (Amerika).
- 2.07 Albriton (Amerika).
- 2.06 Marty (Amerika).
- 2.04 Kolkas (Finska), evropski rekord.
- 2.04 Thurber (Amerika).
- 2.03 Osborne (Amerika).
- 2.03 Spitz (Amerika).
- 2.014 Beeson (Amerika).
- 2.01 Kovtun (Rusija).
- 2.01 Ward (Amerika).
- 2.01 Asakuma (Japonska).
- 2.01 Tanaka (Japonska).
- 2.01 Spencer (Amerika).
- 2.006 Harine (Amerika).
- 2.005 Peräsalo (Finska).
- 2.00 Metcalfe (Avstralija).
- 2.00 Torribio (Filipini).
- 2.00 Meinkötzt (Nemčija).
- 2.00 Threadgill (Amerika).
- 2.00 Vickrey (Amerika).
- 2.00 Smith (Amerika).

Deset najboljših skakalcev v letošnjem letu

- 2.09 Walker (Amerika).
- 2.04 Albriton (Amerika).
- 2.01 Kovtun (Rusija).
- 2.00 Vickrey (Amerika).
- 2.00 Thurber (Amerika).
- 2.00 Smith (Amerika).
- 2.00 Meinkötzt (Nemčija).
- 1.99 Van der May (Amerika).
- 1.98 Thomsen (Amerika).
- 1.98 Steers (Amerika).

Razvoj svetovnega rekorda na 100 m

1884	T. F. Potter (Amerika)	11,25
1886	W. Baker (Amerika)	11,2
1886	Ch. G. Wood (Anglija)	11,2
1889	C. H. Sherill (Amerika)	11,2
1890	R. de Zevallos (Španija)	11,2
1891	A. Tournois (Francija)	11,2
1891	L. H. Cary (Amerika)	10,8
1891	E. De Ré (Belgija)	10,8
1896	H. H. Albin (Švedska)	10,8
1900	F. W. Jarvis (Amerika)	10,8
1900	W. B. Tewkesbury (Amerika)	10,8
1905	V. Dunker (Nemčija)	10,8
1906	K. Lindberg (Švedska)	10,6
1911	R. Rau (Nemčija)	10,6
1912	D. F. Lippincott (Amerika)	10,6
1920	Scholz (Amerika)	10,6
1921	C. W. Paddock (Amerika)	10,4
1929	Eddie Tolan (Amerika)	10,4
1930	Percy Williams (Kanada)	10,3
1932	Eddie Tolan (Amerika)	10,3
1932	Arthur Jonath (Nemčija)	10,3
1933	Ralph Metcalfe (Amerika)	10,3
1934	Eulace Peacock (Amerika)	10,3
1934	Christian Berger (Holandska)	10,3
1936	Jesse Owens (Amerika)	10,3
1936	Jesse Owens (Amerika)	10,2 <sup>o</sup>
1937	Ben Johnson (Amerika)	10,2 <sup>o</sup>

† prvi oficijelni svetovni rekord.  
\* ni priznan kot svetovni rekord radi vetra v hrbet.

Na 110 m čez zapreke

(Dvanajst atletov na svetu teče 110 m čez zapreke pod oli pa 14,2 sek.)

13.7	Forrest Towns (Amerika)	1936
14.0	Osgood (Amerika)	1937
14.0	Keller (Amerika)	1932
14.1	Saling (Amerika)	1932
14.1	Staley (Amerika)	1936
14.2	Finlaó (Anglija)	1937
14.2	Beard (Amerika)	1932
14.2	Meier (Amerika)	1934
14.2	Cope (Amerika)	1934
14.2	Moore (Amerika)	1935
14.2	Moreau (Amerika)	1935
14.2	Pollard (Amerika)	1936

ZSK Hermes — motosekcija, se bo udeležil dne 5. septembra 1937 z 10 motorji motociklističnih dirk v Zagrebu. Odhod je dne 4. septembra s tovornim avtomobilom izpred Jugoslovske garaže Desa v Šiški. Povratek 5. septembra ob 24. Nekoliko je še praznih mest. Gostje vabljeni. Cena vožnje tja in nazaj din 60 z vstopnino na dirko. Preskrbljeno je za vse udeležence v Zagrebu za ceno prenočišče in prehrano. Lepa prilika za ogled Zagrebskega velešolja. Prijaviti se je do 3. septembra pol 7 v tajništvo, Aleksandrova cesta 5, prtiličje desno. — Načelnik.

MK «Mirja». Sestanek članstva in upravnega odbora bo jutri, v petek dne 3. septembra ob 20 v kavarni «Evropa». V nedeljo se bo udeležila ona skupina članstva motociklističnih dirk v Zagrebu, druga skupina, pod vodstvom starostnega predsednika gosp. Jakoba Gorjana pojde pa na Rakek k odkritju spomenika blagopokojnega kralja Aleksandra Osvobo-

ditelja. Skupni odhod iz Ljubljane za prvo in drugo skupino bo določen na večernem sestanku, zato pozivamo članstvo, da se sestanka polnostevilno udeleži. Odbor.

ZSK Hermes — motosekcija. Sestanek danes ob pol 20 v restavraciji «NANA» na Tyrševi cesti. Za dirkalce, ki dirkajo v Zagrebu, obvezno. — Načelnik.  
SK Mars. Danes obvezen sestanek za vse igralce na običajnem mestu. Ob 4 trening za vse igralce zaradi izbire postave za nedeljske tekme.  
SK Slovan. Redna odborova seja bo v petek ob 30 zvečer v gostilni Krušič. Istovčasno bo članski sestanek vseh nogometašev. Za vse udeležba obvezna.

## Radio

Drugi programi

Četrtek, 2. septembra: 12 Zvezde in zvezdučki poljo (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13 Cas, spored, obvestila — 13.15 Radijski orkester — 14 Vreme, borza — 19 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Glazunov: Koncertni valček (plošča) — 20.10 Zgodovinsko ozadje slovenske narodne pesmi, III. prodavanje (g. dr. Ivan Grafenauer) — 20.30 Večer operne glasbe. Sodelujejo: g. Robert Primožič (bariton), g. prof. M. Lipovšek (klavir) in Radijski ork. — 22 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Cimermanov trio.

Programi Radio Ljubljana:

Četrtek, 2. septembra: Beograd: 20 Violinski in pianinski koncert — 20.30 Orkestralni koncert — Zagreb: 20 Ljubljana — Dunaj: 19.35 Solno grad — 20.25 Pester program — 21 Orkestralni koncert — 22.30 Plesni glasba — Hudimpčič: 20 Igra «Ave Caesar», 22.35 Vojaska godba — Trst-Milan: 17.15 Vokalni koncert — 21 Wagnerjeva opera «Lohengrin» — Rim-Bari: 21 Igra, 22.15 Pianino — Prag: 20 Orkestralni koncert — 20.45 Igra — Paršova: 20 Poljska glasba — 22 Vokalni koncert — Berlin-Hamburg: 20.10 Plesni večer — Monako: 20.10 Operetni večer — Strassbourg: 21.30 Wagnerjeva opera «Rensko zlato».

## Triperesna deteljica

Spisal M. Kunčič. — Ilustriral M. Sedel.

Prvo noč sta Nande in Jožek mirno prespala sredi samotnega gradu. Niti lasu jima ni skrivil nihče. To ju je navdalo s takšnim pogumom, da sta sklenila ostati v gradu. Samo nekaj ju je močno skrbelo: kaj bosta jedla in pila. Pri sebi sta imela samo še dva kosa kruha in pol klobase, ki sta jo bila pouzimala neznanim rokomavhom v oglarski bajti. Privoščila sta si veak košček klobase in kos kruha za zajtrk, drugi kos pa sta vrgla opicama. Ko sta si tako za prvo silo utesila glad, je Nande predlagal:  
»Zdaj si pa oglejva okolico gradu! Nemara stakneva kakšne jagode.«  
»Nemara,« je prikimal Jožek.



Vos dan sta stikala po gozdu, toda o jagodah ni bilo ne duha ne sluha. Samo majhen studenček eta pozno popoldne izsedlita v bližini gradu. Napila sta se osvežujoče vode, natrgala nekaj sladkih korenin in se proti večeru vrnila v grad. Kmalu eta trdno zaspala. Sredi tihe noči eta opici pošfali nemirni. Plašno eta se ozirali proti vratom in zbegano po-

## Uveli, gubasti koži VRAČANA MLADOST



PRESENETLJIVO  
ODKRITJE  
ZDRAVNIKA

NEKI dunajski medicinski strokovni list objavlja poslednje zmagoslavje znanosti, ki bo zadivilo svet. Dognan je bil ne samo vzrok gub, marveč tudi način, kako jih je mogoče odstraniti. Materam pa celo tudi starim mamcam se lahko vrne čista sveža polt njihovih dekliških dni. Zene 50 pa celo tudi 60 let lahko spet dobijo gladko in nenagubano mladostno kožo.

Kliniški preizkusi

Gube izhajajo od tega, ker koža s staranjem izgublja nekatere bistvene redline elemente. Te elemente zdaj pripravljajo iz skrbno odbranih mladih živali. Čim dobi sloveška koža spet te elemente, jo osvežijo in pomladijo. To so presenetljivi rezultati raziskovanj, izvršenih na dunajskem vseučilišču pod vodstvom profesorja dr. Stejskala izključno pravico izkoriščanja odkritja tega profesorja si je z ogromnimi stroški pridobila tvrdka Tokalon. Njen ekstrakt živih

kožnih celic ki se imenuje «Biocein», se lahko najde samo v kremi Tokalon (rofnata barva). Pri kliničkih preizkušnjah, pri ženah od 60 do 70 let so bile gube odstranjene v 6 tednih (glej izčrpno poročilo v Dunajskem Medicinskem Vestniku).

Uspeh zjamčen

Uporabljajte vsak večer rožnato kremo Tokalon, hranilo za kožo. Ona hrani in pomlaja kožo med tem ko Vi spite. Gube kmalu izginejo. V nekaj tednih boste za leta in leta mlajši. Čez dan uporabljajte belo kremo Tokalon (brez maščobe). Ona razkrajja zajedavce, krčji povečane znojnice in napravija najtemnejšo in najodpornjšo kožo mehko, belo in gladko. Uspešni rezultati so razjampeni ali pa se Vam vrne denar.

skakovali. Nazadnje je ena izmed opic planila k Jožku in ga pocukala za lasa.

Jožek je prestrašeno planil pokoncu in si pomel oči. Ko je v svitu mesečine, ki je skrivnosno lila skozi zamreženo okno, videl, kako opici nemirno begata sem in tja, ga je obšla tesnoba slutnja.

»Duhovi!« se je stresel po vsem telesu.

V tem hipu je zaslišal čuden ropot, kakor da nekdo stopa s težko okovanimi čevlji po stopnicah. In še zamolčki glasovi so mu zadoneli na uho, kakor da govori nekdo iz groba. Zgrabil je Nandeta za ramo in prikušeno rekel:

»Nandef! Nandef! Ali slišiš? Strašite! Nande je skočil na noge in prisluhnil. Prav tedaj pa so koraki in glasovi utihnil.

»Saj ni nič,« je rekel in se pomilovalno nasmehnil. »Ti si mi pa res junak! Gotovo se je netopir zaletel v zid — ti pa takoj misliš, da so duhovi!«

»Čisto razločno sem slišal, kako je nekdo šel po stopnicah,« se je rotil Jožek in še vedno ves prestrašen strmel proti vratom.

»Poglejva, da se boš pomiril!« je rekel Nande. Stopil je na prag in posvetil z žepno svetilko po stopnicah navzdol.

»No, ali vidiš, da ni nič?« se je zasmel.

Blago za zimsko suknjo, kamnani, snovni spvijati za fine obleke  
Velika izbira, nizke cene  
R. MIKLAVIC Pri Skolji  
LJUBLJANA  
Lingarjeva ulica - Medlar-ska ulica - Pred škofijo

Naročajte in čitajte naša katoliška dnevnik »Slovenec« in »Slov. dom«

Vzajemna posojilnica  
v Ljubljani, r. z. z o. z.  
Miklošičeva cesta 7

nudi za vloge popolno varnost in jih obrestuje po 4% do 5% po dogovoru. Nove vloge so vsak čas v celoti na razpolago. — Daje tudi kratkoročna posojila po nizki obrestni meri.

## ČEVLJARJI POZOR!

Ali že veste, kaj je novega?  
Nova trgovina z usnjem in z vsemi čevljarskimi potrebščinami  
je odprta na Sv. Petra c. 22

PRI ANTONU MERHAR-JU

# MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; identifikacijski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računna enotnostna 3 mm široka pletina vrstica po Din 256. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamka.

**TEL. 22-21 UNION**  
Velika muzikalna revija  
**Plešem za tebe**

**TEL. 27-30 SLOGA**  
Veliki pustolovni film  
**Razbita banka v Monte Carlu**  
V glavni vlogi Ronald Colman in Joan Bennett  
Pri vseh predstavah nastopa čudežni fenomen Madame Elisabeth.

**TEL. 21-24 MATICA**  
Is dobe francoske revolucije  
**V sencu giljotine**  
Ronald Colman Elisabeth Allan  
Radi izredne dolžine filma predstave ob 16., 18-45 in 21 15 uri

Predstave danes v Unionu in Slogi ob 16., 19-15 in 21-15 uri

**Pouk**  
Diplomirana romanistka poučuje francoščino za vse gimnazijske razrede. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13.930. (u)

Diplomirana filozofka sprejema v skupinah ali posamično dečke in deklice iz osnovne šole za pouk v francoščini ter jih tako pripravlja za gimnazijo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13.929. (u)

**Dijaki**  
2 dijaka (-inji) sprejemem v oskrbo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.959. (D)

Tri dijake sprejema v lepo, sončno sobo, eventualno s hrano. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 13.951. (D)

Dijakinjo iz krščanske družine se sprejema na stanovanje v vso oskrbo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.954. (D)

Dijaka-nižešolca sprejemam poceni v popolno oskrbo; pomoč pri učenju. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13.955. D

**Službodobne**  
Spretno pletiljo za pletenine takoj sprejemem. Tyrševa cesta 37.

**Dobre kamnoseke**  
takoj sprejme Kamnoseška industrija Alojzij Vodnik, Ljubljana. (b)

**Tekstilca**  
pomočnika obratovodje, s prakso, sprejemem. Pogoji jugoslov. državljanstvo. — Ponudbe s prepisi sprave na Tekstilno tovarno Beer, Hribernik & Comp., St. Vid nad Ljubljano. (b)

**Hlapca**  
in konjem, pridnega, vestnega, postnega, vajena poljedelskih strojev — sprejme graščina Kodeljevo, Ljubljana. (b)

**Srečke!**  
Erodažalci srečk razredne loterije se iščejo pod ugodnimi pogoji. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 13.945. (b)

**Denar**  
Vrednostne papirje vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani. Krekov trg 10, tel. 27-52.

**Posojilo**  
100.000 din iščem na trzhišču, vredno 300.000 din. v mestu na deželi. — Vknjižba na prvo mesto. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Sigurno naloženo« št. 13.894. (d)

**HRANILNE KNJIŽICE**  
vrednostne papirje vnovčuje po najboljši ceni in takojšnjemu izplačilu — izposluje vse bančne denarne, kreditne in blagovne posle najkulantneje

**ALOJZIJ PLANINŠEK**  
trg. ag. bančnih poslov  
Ljubljana, Beethovnova ulica 14-I — telefon 35-10

**Obrt**  
Gumbe, plise, entel, ažur predtisk in monogramne hitro izvrši Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Strukej. (u)

**Glasba**  
Malo rabljen pianino kupim. Ponudbe z navedeno ceno poslati upravi »Slovenca« pod »Cecilija« P 13.952. (g)

**KLAVIRJE, VIJOLINE,**  
kitare, Höpner harmonike, strune in vse glasbne potrebščine kupite poceni pri R. Warbinek, Dom glasbe Ljubljana, Miklošičeva 4.

**Kupimo**  
Vsakovrstno **zlato kupuje** po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

**Elektromotorje**  
dinamo, salttable in števce - kupim. Hitre ponudbe upravi »Slov.« pod »Gleichstrom« št. 13853.

**Stanovanja**  
IŠČEJO: Mirna vdova žel. upokojenka in točna plačnica, išče sobo in kuhinjo ali sobo s štedilnikom. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Mirna« št. 13.391. (c)

**Prodamo**  
Pisalni stroj »Ideal« skoraj nov, poceni proda Matelič Josip, Ljubljana, Groharjeva ul. 3/II. (l)

**Za šolarje**  
obleke, perilo, Hubertus-plašče itd. Dober nakup. Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana. (l)

**Kislo zelje**  
novo, prvovrstno, v sodčkih, dobavlja po naročilu Gustav Erklavec, Ljubljana, Kodeljevo, Povšetova 10, telefon 25-91. (l)

**Registrirna blagajna**  
»National« na tipke, tovarniško prenovljena, se pod jamstvom, poceni naprodaj. Radioval, Ljubljana, Dalmatinova 13. l

**Tekače (tepihe)**  
največjo izbiro, meter od 15 din naprej nudi nova trgovina Gorličar, Sv. Petra cesta 30. (l)

**Vajenci**  
Mizarskega vajenca sprejme takoj Dobnikar Andrej, mizar, Gora l. p. Komenda. (v)

**SOBE**  
Opremljeno sobo za dva gospoda takoj oddam. — Stari trg 2/II., desno. (s)

Opremljeno sobo sončno, mirno, oddam. — Sv. Petra cesta št. 14/L., Trubarjeva ulica 2, pri hodniku, levo. (s)

**Vnajem**  
ODDAJO: Dobro vpeljeno pekarno v Ljubljani oddam. Pisemne ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pekarna« 13.982. (n)

**Razno**  
Lipovšek Marjan profesor drž. konzervatorija, sprejme učence za privatni klavirski pouk. Trubarjeva ulica 2, pri Sv. Jakobu. (r)

**Potnik**  
parfumerijske stroke s provizijo, prvovrstna moč, dobro uveden - se išče. - Obširne ponudbe pod »Velepoduzeče K-4159« na Interreklam, Zagreb, Masarykova 28.

**Posrestva**  
Kunaver Ludvik gradbeno - strokovno naobražen posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-23, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

**PRILIKA,**

**KI JE NI VSAK DAN!**

INSERIRAJTE V  
**VELESEJMSKIH ŠTEVILKAH**

**„SLOVENCA“!**

ZAGOTOVLJEN VAM JE NAJPOPOLNEJSI USPEH!

Agnes Günther: 80

**Dušica - Rožmarinija**

Zdaj pa v obednico! Knez in kneginja gresta prva skozi zasenčeni hodnik, v katerem je razobešeno razno rogovje. Rožmarinija pa sledi počasi ter se opira na Harro. Izenadana jo Harro prita-jeno vpraša:

»Kaj ti je vendar, dragica? Nekaj tujega sem iznenada našel na tebi! In tako lepa si! Maloda se nisem prestrašil, ko sem te danes zagledal!«

Rožmarinija pogleda Harro z ljubkim nasmehom in s solzami v očeh.

»Kaj ti je naj bilo na meni nenavadnega? Harro, vse je kakor v snu! Bojim se, da bi se morala prebuditi in zopet postati grda račka. Ah, Harro, hvala ti! Izkrenna hvala! Kako neizrekljivo rečna bi bila brez tebe!«

»Dušica, ti mi nekaj prikrivaš! Ti trpiš...«

»Tiho, Harro, prosim te! Saj ni nič! Le majhna nezgoda od davi! Samo mojih rok se ne smeš dotakniti, moj dragi, moj ljubi Harro! Toda očetu ne omeni niti besedice! Do jutri bo itak bolje in ne izplača se o tem govoriti.«

Medtem so dospeli v obednico, kjer opojno dehte vrtnice in ki je zagrnjena v prijeten hlad. Oči ob stenah strme! Danes ni tujih gostov. Ti pridejo na vrsto drugič, slavnostna pojedina se bo vršila pozneje. Ker se tako dolgo nista bila videla Rožmarinija in njen ženin, ju danes niso hoteli motiti ob niunem prvem sestanku. — Harro je sicer nagubančil čelo, toda moral je molčati in se ukloniti, ker so njene oči tako milo prosile!

Rožmarinija je okusila nekaj kapljic vina in njena lica so v bujnem rožnem cvetu. Toda v njenih sivih očeh se pojavlja vznemirljiv ogenj. Kar se čuti knez primoranega opozoriti jo:

»Rožmarinija, ne odklanjaj vseh jedil! Človek ne živi zgolj od medu in ljubezni!«

Po obedu se podajo vsi v kneginjino sobo. Tu posrkajo vsak svojo skodelico kave. Vse se vrši kakor po obredu. Harro je to že davno znano in zelo mu je mučno, da je danes sam zapleten vanj. — Kako rad bi vzel zdajle Rožmarinijo za roko, šel z njo v staro učno sobo ter poizkusil omiliti njene bolečine! Toda balansirati mora s svojo skodelico ter se razgovarjati s kneginjo! Pozneje pa ga bo povabil knez, bodisi v polejno sobo, bodisi na strelišče, kjer je še trenutno precej hladno, da tam pokadi z njim običajno smotko. Dame pa bodo morale ostati in izgniti. Ves ta obred je za vse večne čase strogo urejen. In Harro se izprašuje, če ni morda knez kot mlad mož ob tem ceremonialu tudi postajal nemiren. Kar se mu vsiljuje misel, da so stari Germani svoje neveste kratkoma lo ubragljali in odvajali s seboj ter odobrava na tihem to odločno postopanje.

In res! Vse se vrši lepo po pravilih! Rožmarinija odide v svojo sobo, Harro pa kadri s knezom predvideno cigaro. Oba uporabita to priliko, da se porazgovorita, kako dolgo naj bi trajala zaroka. Knez predlaga do prihodnjega poletja, dotlej bo Rožmarinija imela dvajset let. Obenem pa priznava, da je to le precej dolga doba.

»Harro, moraš vendar uvideti, da je treba pri Rožmariniji radi njene šibkosti in nežnosti pričakati njenega dvajsetega leta. Čas hitro mine!«

Starejši ljudje, katerim že s čudno naglico ginevajo leta, prav radi na ta način tolažijo mladino, kateri pa pomenja leto neizmerno dolgo pot. Harro molči! Ne mara že danes pojaviti se s svojimi zahtevki. — Ko bi bil to prej vedel, bi se ne bil toliko podvil za gradnjo svoje hiše. Često si je privoščil komaj štiri ure spanja in je radi tega tudi precej shušal.

Težek kamen se mu je zvalil na srce, ko je knez razpravljal o številu neobhodno potrebnih vozov. S strahom in srcu je razmišljal, kako bo vse to zmogel? Dostoj je bil še vedno prepričan, da bo mogoč z lastnimi sredstvi vzdrževati Thor-

stein. — Da bi si oskrbovala svojo obleko Rožmarinija sama, v to bi se privoščila, toda živeti od milosti svoje žene, to mu je pretrpko zdravilo! — Tega ne more kar tako požreti!

Da bi si s slikanjem portretov služil denar, kar bi mu spričo imenitnih bodočih zvez ne bilo pretežko, tega brauneška pravila brž ko ne tudi ne bodo dopustila! Preostale bi mu le še slike in tu pa tam kako plastično delo, kar bi prišlo v poštev za prodajo. Toda že danes se zaveda, da se bo za vsako sliko, ki jo bo hotel prodati, vnela ljuta borba med njim in Rožmarinijo. Ta se bo vsaki prodaji slik z ogorčenjem protivila! Ker je za gradnjo hiše nujno potreboval denar, je bila v tem popustila. Njegova duša stoka ob tej zamisli, knez pa, ki te notranje borbe niti ne slutiti, mirno in prijazno razmotriva potrebo najmanj dveh konj za ježo in dveh za razno drugo vprego.

Nekajkrat se je že hotel zahvaliti knezu za krasno darilo, s katerim ga je bil presentil danes jutraj, toda ni mogel upravititi iz grla besedice. — O Rožmarinija, bo moral tvoj Harro zares povsod za seboj vlačiti tvojo denarno vrečo?

Pri vsem tem pa se Harro dobro zaveda, da je sila nehalen za vse dobrote, s katerimi ga obsipavajo. On neprestano le odklanja! Videti je kakor otrok, ki prejema preobilo hrane in neprenehoma odbija žlico, ki mu vkljub vsej odpornosti zmeraj znova ponuja kašo.

Končno je pa vendarle zapazil knez Harrovo potrtost ter si jo je razlagal po svoje: »Seveda, zaljubljenec! Bila bi pač rada malce sama, ta dva!«

Po krajšem premolku nadaljuje knez:

»Ob petih, ko popusti najhujša vročina, se peljemo v gozd. Jaz bom prevzel kneginjo. Če se bo ta s tem strinjala, ki ne mara daljših izprehodov, poidemo od hladnega studenca v svetli hrastov gozd. Toda vidva lahko gresta tudi sama tja in voz bo prišel po vaju.«

Harro je ta predlog z radostjo sprejel, čeprav mu ni bila posebno prijetna ta zavest, da ju

bodo na tem kratkem skupnem izprehodu nadzorovali od zadaj. — In to naj traja še leto dni! Nestrpnost mu trga živce, preveč strpljiv itak nikdar ni bil. Toda ravnal bi skrajno nehalno, če bi užil kneza, ki ga z Rožmarinijo tako očitno štiti. — Izročil mu jo bo za vse življenje, ravnal bo lahko z njo, kakor bo njemu drago, mogel ji bo zagreniti tudi vse življenje, če ji pri tem tudi počasi srce, — da bi pa smel v tej vročini sedeti z njo sam v prijetni sencu cvetoče lipe, tega mu ne dovolijo! In Rožmarinija trpi tolike bolečine! To gotovo ne bo neznačna stvar, kakor trdi sama. — Komaj je Harro dočkal določeno uro! Knez in Harro se vozita skupaj z iskrimi, zlatimi konjički, s katerimi je bil presentil knez davi Harro. Z ocenjujočimi pogledi motri knez svojega spremljevalca, ki drži vajeti ter je z njegovim ponašanjem očitno zadovoljen.

»Misliš bi, Harro, da nisi v svojem življenju drugega delal!«

»Tega pač ni mogoče pozabiti, oče!«

»To je že res, toda dozdeva se mi že samemu, da si ti v vsem večak.«

Harro odgovori smeje se: »To pa že ne! Toda prišel sem do prepričanja, da človek more marsikaj dovršiti, če le nekaj zna. Sta pa tudi imenitna ta dva konjička! Moj Mart sploh ne zapre več svojih ust, venomer se reži! V njegovih rokah so popolnoma varni. Tudi Mart je zelo vohok.«

»Ako je zanesljiv, pa naj nadzoruje hlev! Na kozlu ni preveč reprezentativni! Četudi lepo obleden, je vendarle malce smešen.«

Pri teh knezovih besedah se je Harrovo čelo znova zmračilo. Na srečo so že v gozdu in prijetna, hladna sapica jih objame. Pestrobarna šoja zleti preko poti. Se nekaj minut dirjajo konji po mehkih gozdnih tleh in knez ima znova priliko občudovati Harro, kako dostojanstveno vodi svoje konje. Zdajci se voz ustavi. Malo dekorativni Mart, ki je čakal pod koštati hrastom, prevzame vajeti, Harro pa pomaga damama iz kočije.